

FRITT NUMMER, 2024, ÅRGÅNG 58

CIKLID

B L A D E T

Ett helt hus fyllt
med *Tropheus*!

Oliver fångade sina
egna malawiciklider
i Afrika!

Nybörjare på

SYDAMERIKANSKA
ciklider

För att bli medlem kontakta oss på medlem@ciklid.org

Nordiska Ciklidsällskapets medlemstidning sedan 1967

CICHLID *News*

THE LATEST UPDATE IN THE WORLD OF CICHLIDS OCTOBER 2023 \$8.95 U.S.

Our First All-Woman Issue!

DAMELA - APRIL 2023

www.cichlidnews.com

GleSYS

Nordiska Ciklidsällskapetets server är sponsrad av www.glesys.se

Visa att du är medlem i NCS!

Gå in på: www.ciklid.org och klicka på affär. Du kan där beställa de första produkterna.

Jonas Jonsson var en av de allra första som beställde och skrev så här:
"Supersköna tröjor som jag beställde via den nya shoppen. Mjuk skön på insidan och utsidan känns rejäl. Perfekt nu till den lite mörkare och svalare årstiden".

Jonas Jonsson. Foto: Privat.

Ciklidstämman &

Akvariehelg

Malmö 12-14 april 2024

Boka på www.ciklid.org

Ciklidbladet utges som medlemstidning av Nordiska Ciklidsällskapet sedan 1967

Artiklar

Artiklar för publicering i Ciklidbladet skickas till redaktören (redaktor@ciklid.org). Endast artikelförfattaren ansvarar för artikel-innehållet. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insänt material. Artiklar inklusive foton kommer att publiceras i elektroniskt format på www.ciklid.org om inget annat avtalats.

Upphovsrätt

Inte någon del av denna publikation får kopieras, reproduceras, lagras i datasystem (till exempel hemsidor på Internet) utan tillstånd av redaktören, fotografen och författaren. Kopia av trycksak skall alltid skickas till Ciklidbladets redaktör.

Utgivningsplan

Ciklidbladet utkommer med fyra nummer per år. Preliminär utgivningsplan är 25/2, 20/5, 25/9, 20/12.

Medlemsärenden

Alla medlemsärenden som till exempel anmälan om utebliven tidning och adressändring görs till medlem@ciklid.org.

Annonsera och sponsra NCS

I Ciklidbladet kan annonser i form av helsida, halvsida eller fjärdedels sida erbjudas. På hemsidan kan annonsering i form av banner, eller klickbar ikon i Artregistret i flera olika nivåer erbjudas. Slutligen finns flera möjligheter till annonsering i kalendern. Vid intresse eller frågor rörande annonsering kontakta marknad@ciklid.org, då kan vi skicka er ett fullständigt erbjudande. Vid annonsering i form av halvsida eller större får företaget fritt annonsera på företagsdelen i forumet på hemsidan, www.ciklid.org, och på fredagar i Nordiska Ciklidsällskapets grupp Ciklider i Norden på Facebook.

Vetenskapliga namn i Ciklidbladet

Av praktiska skäl använder Ciklidbladet samma vetenskapliga namn som Artregistret på www.ciklid.org. Detta följer i stort sett Catalog of Fishes eller The Cichlid Room Companion.

Ägare: Nordiska Ciklidsällskapet
 Ansvarig utgivare: Christian Alfredsson
 Redaktör: Christian Alfredsson
 Medarbetare: Ola Svensson, Erik Åhlander, David Rejdemyhr, Dick Claeson, Jens Johanson och Mikael Westerlund.
 Hemsida: www.ciklid.org
 ISSN: 0349-2362
 Tryck: Täbykopia AB, Sverige

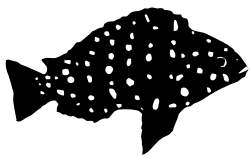
Omslagsbild

Mikrogeophagus ramirezi
 Foto: Christian Alfredsson

CIKLIDBLADET FRITT NUMMER 2024

6	Nybörjare på sydamerikanska ciklider	46	Nålmärken från akvarieföreningar i Sverige
12	<i>Tropheus</i>	50	Fånga dina egna malawiciklider
25	<i>Uaru amphiacanthoides</i> - ett får i ulvkläder	57	Bli medlem i Nordiska Ciklidsällskapet och få Ciklidbladet
30	Rød/Grøn – Simpelt navn til en fantastisk fisk	58	<i>Bujurquina vittata</i>
36	Spetsnosar från Västafrika		

NORDISKA CIKLIDSÄLLSKAPET

Ciklidbladet

Föreningens medlemstidning Ciklidbladet utkommer med fyra nummer per år. Ciklidbladet är i A4-format och varje nummer innehåller minst 48 sidor och cirka 100 foton. Ibland har vi också tävlingar där man kan vinna fina priser. Enbart medlemmar i NCS kan delta. Dessutom inkluderas ibland speciella bilagor.

Rabatterbudande

Medlemmar i NCS har rabatt i de flesta av Nordens bästa ciklidaffärer. Rabatten gäller i nedanstående affärer. Exakt rabattbelopp anges på www.ciklid.org under rubriken rabattaffärer samt under rabattkoder för butiker online.

Hemsidan www.ciklid.org

NCS hemsida www.ciklid.org är antagligen en av de största och bästa hemsidorna om ciklider i världen. Hemsidan är öppen för alla, men vissa funktioner kräver medlemsbehörighet.

Medlemskort

Som medlem i NCS får du ett medlemskort, som är en värdehandling och som är en förutsättning för att du skall kunna utnyttja rabatterna i akvarieaffärerna samt för att du skall få ställa upp i våra tävlingar och omröstningar. Ditt medlemskort skriver du ut själv. Gå till www.ciklid.org, menyval Medlem – Medlemskort. Det går även att visa medlemskortet direkt i din mobil, det behöver ej skrivas ut.

Anpassning för mobil

Hemsidan är anpassad för att möjliggöra tillgång till viktiga medlemsförmåner på mycket enkelt sätt i din mobil eller surfplatta. Du kan läsa Ciklidbladet, studera artregistret, hitta din rabattbutik, visa ditt medlemskort, visa rabattkoder till webbutiker.

Stipendier

NCS kan dela ut stipendier till medlemmar som genomför projekt som främjar ciklidhobbyn, kunskapen om ciklider och deras beteende och/eller bevarandet av ciklider i deras naturliga miljö. Mer information finns på www.ciklid.org under Föreningsinformation och Stipendier.

Medlemsavgiften

Normalavgift: 295 SEK. Gäller Sverige, Norge, Danmark, Finland & Island. Om mottagarens postadress är i övriga länder 460 SEK.

E-medlemsavgift: 200 SEK. Inkluderar alla förmåner utom fysisk papperstidning och gäller alla länder.

Ungdomsavgift/senioravgift, med papperstidning: 150 SEK. Gäller alla personer under 18 år eller över 65 år i alla länder.

Ungdomsavgift/senioravgift, utan papperstidning: 100 SEK. Gäller alla personer under 18 år eller över 65 år i samtliga länder på vår glob.

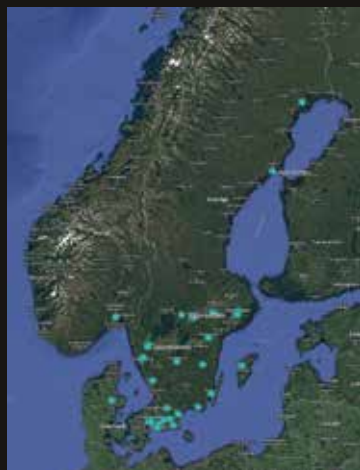
Familjemedlemsavgift: 100 SEK. Inkluderar alla förmåner utom fysisk papperstidning och gäller alla länder. Medlem måste vara bofast hos ordinarie medlem i NCS.

Nedsatt avgift som kombinationserbjudande: I samband med lokal förening kan medlemskap erbjudas för 200 SEK om den lokala föreningen skjuter till 50 SEK. Det vill säga NCS erhåller 250 SEK som medlemsavgift.

Se hemsidan för aktuellt belopp (<https://www.ciklid.org/bli-medlem-i-nordiska-ciklidsallskapet/>) om du vill betala i lokal valuta utanför Sverige.

Medlemsavgiften löper per kalenderår 1/1-31/12 och berättigar till kalenderårets fyra nummer av Ciklidbladet (där ej annat angetts ovan och med reservation för att upplagan räcker till) och samtliga övriga förmåner. Inbetalning kan ske via plusgiro (698 168-2), kreditkort, Swish (123 213 83 29), till paypal (paypal@ciklid.org) eller med VIPPS (976 96 244, Stein Høyland). För mer information kring betalningsalternativ hänvisar vi hit; www.ciklid.org/medlem

Vi uppskattar om du kompletterar din betalning med att sända ett mail till medlem@ciklid.org med uppgifter om din hemadress.

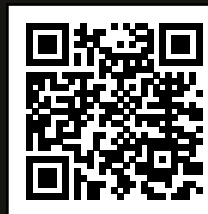

Rabattaffärer i Norden

Som medlem i Nordiska Ciklidsällskapet får du tillgång till exklusiva erbjudanden och rabatter hos ett stort antal affärer. Detta innebär att du snabbt kan tjäna in kostnaden för ditt medlemskap genom att handla hos våra samarbetspartners.

Det är en enkel och smidig väg att spara pengar på dina inköp. Börja spara idag och berätta för dina vänner och bekanta om alla förmåner som du får som medlem i Nordiska Ciklidsällskapet!

www.ciklid.org/rabattaffarer

CIKLIDFRONTEN

AV CHRISTIAN ALFREDSSON

» Välkommen till en värld där intresset för ciklider sammanför oss.

I denna fria exempelutgåva av Ciklidbladet utforskar vi den intressanta världen av dessa mångsidiga och färgrika fiskar. Vi berör ett brett spektrum av ämnen för att väcka nyfikenhet och förmedla kunskap, från grundläggande guider till att dyka in i specifika arters ekologi.

Utöver vår grundliga behandling av olika ciklidarter, bjuder vi in dig till en rad andra grymma artiklar. Dessa inkluderar djupgående studier av specifika arter, praktiska tips för akvariehållning, och inspirerande berättelser från akvarister som delar med sig av sina erfarenheter och framgångar. Vi tar också upp viktiga ämnen som akvariets inverkan på miljön och hur vi som hobbyister kan bidra till ett hållbart akvariehållande.

Detta är bara en inblick i vad Ciklidbladet erbjuder. Genom att bli medlem i Nordiska Ciklidsällskapet öppnas ytterligare dörrar till kunskap och gemenskap med andra som delar ditt intresse. Medlemskapet ger

tillgång till exklusivt material, ingående studier och intressanta berättelser som är reserverade för våra medlemmar.

Det stöder även bevarandeinsatser och forskning som hjälper till att skydda dessa unika fiskar.

I slutet på detta fria nummer kan du se en lista på alla fördelar med att vara medlem.

Är du osäker brukar oftast några inköp i akvarieaffären finansiera medlemskapet, då vi har fina rabatter i många affärer.

Bli medlem i en förening där vi alla älskar ciklider!

Christian Alfredsson

STYRELSEN

Ordförande

David Rejdemyhr
ordforande@ciklid.org

Kassör

Linnea Lönn
kassor@ciklid.org

Medlemsansvarig

Niklas Nygård
medlem@ciklid.org

Vice ordförande

Pia Johansson
pia@ciklid.org

Sekreterare

Stein Arild Høyland
stein@ciklid.org

Webbansvarig

Mathias Dahlström
webmaster@ciklid.org

Nybörjare på sydamerikan-ska ciklider

Ett par *Pterophyllum scalare*, Essequibo River, Guyana.

Artikelserien syftar till att sänka tröskeln för er som är nyfikna på ciklider men oroar er över om ni kan sköta dem. Det finns många anledningar till att man kan känna olika saker inför ciklider, det skrivs ofta om deras aggressivitet och att de är känsliga och svåra att ha att göra med. Ett annat syfte är att om ni väl väljer att skaffa ciklider ska ni få så god chans som möjligt att lyckas första gången. I artikeln finner ni några möjliga kombinationer av arter av tusentals möjliga. Eftersom många frestas av alla vackra arter man kan tänkas ha anger förslagen maximala antal vad gäller både arter och fiskar totalt. I många fall kan ett akvarium bli, om möjligt, ännu vackrare med endast en till två arter och i stället flera individer av samma art, men det är ni som avgör.

Stor variation

Artvariationen inom familjen ciklider är enorm i den sydamerikanska regionen. Storleken varierar från de enorma arterna inom släktet *Cichla* till släktet *Apistogramma* som har arter som inte blir större än cirka tre cm. Det finns stor variation av slakten såsom jordätare och gäddciklider

och alla har en stor variation av krav på hur de hålls i en akvariemiljö. Också dieten varierar kraftigt över regionen. Eftersom kontinenten är stor och sträcker sig över många breddgrader är också temperaturen kraftigt varierande, störst variation av alla regioner, från det tidvis svalare Uruguay till stekheta norra Amazonas.

Vattenvärden

Generellt brukar man anse att vatten i de sydamerikanska delarna av världen generellt är sura, det vill säga pH under 7 och på vissa ställen så lågt som 4. Dock är detta med pH ett svårt problem då det varierar över dygnet och över årstider med högt och lågt vattenstånd. Även områdets geologi

FÖRSTA DELEN I EN SERIE MED
ARTIKLAR SOM INSPIRERAR DIG SOM
ÄR NY PÅ CIKLIDER!

Experimentera med din inredning i tomt akvarium. Bygg grottor innan sanden läggs i.

påverkar pH-värdet, kalkhaltiga områden kommer att ligga högre i pH och hårdhet medan moränfyllda områden ligger lägre. Intressant kan dock vara att veta att det finns en del studier, som bland annat visar att floder kring östra Peru och Ecuador har ett högre pH, och än mer intressant är att delar av floderna med högre pH är avsevärt artrikare än de surare. I Uruguay ligger pH mellan 6 och 8,7. Där man verkligen brukar tala om floder med riktigt lågt pH, ligger övre Orinoco och Rio Negro främst i åtanke, men visst finns det fler.

Så hur gör man då i sitt akvarium vad gäller vattenvärden?

Det snabba svaret är: Använd bara vanligt kranvatten!

Mixtrar man med pH, speciellt för att sänka det, krävs ett mjukt vatten som inte buffrar, eftersom ett hårdare vatten kommer att hålla pH mer stabilt. Det är på grund av detta väldigt känsligt för variationer och kan plötsligt svänga kraftigt i pH och dessa svängningar är avsevärt

Bujurquina oenolaemus.

värre för fisken än att de ligger på ett neutralt pH hela tiden. Detsamma sker vid vattenbyten där nytt vatten med annat pH fylls på. Då fås variationer vilket stressar fisken. Generellt gäller att så länge man har medelhårt vatten duger det utmärkt med vanligt kranvatten som har ett pH i närheten av 7. Bara med vissa vildfångade arter kan man behöva justera pH och det gör man bara om man absolut vet vad man gör. Inte heller behöver man börja med att justera pH om man skaffar en ny art utan det kan vara en sak som tas till ifall arten till exempel inte leker.

Viktigast av allt är att utföra kontinuerliga vattenbyten. Bättre små och ofta än sällan och stora.

Inredning

Fiskar i ett akvarium har väldigt begränsad yta att röra sig på jämfört med en flod eller sjö och det kan stressa fisken, därför är det önskvärt att inreda med gömställen och skugga från akvariebelysningen. De flesta arter från Sydamerika är parbildande och revirhävande i varierande grad. Aggressioner kopplade till detta kan gå överstyr eller så kan det fungera mycket bra beroende på hur inredningen i akvariet utfor-

Rötter som skapar skuggor från belysning och avdelar akvariet i mindre revir.

mats. Det som kan styra hur ni vill inreda är givetvis utseende, men glöm inte att tänka på hur det passar de arter ni skaffar. Revir styrs av storlek, men också till stor del av naturliga gränser såsom grenar och stenar som kan bilda skyddade områden. Inred gärna med omgivande barriärer som skapar en yta med gränser, framför allt vid botten men det är kanske ännu viktigare att även tänka på höjden så fiskarna kan hålla sig delvis dolda i sin inhägnad. Tänk också på storlek på fiskarna och på deras lek beteende. Leker de på vågräta släta underlag, placera då en lämplig leksten i det område de tycks välja som sitt. Vissa arter som arterna inom släktena *Heros* och *Uaru* blir avsevärt tryggare om de har höga tjocka grenar som skyddar mot belysning och det kan påverka storleken på deras revir. När du väl lyckats få ett revir där ett par samlas kan du försiktigt minska det genom att stegvis flytta grenar och stenar.

Beteenden

Även här finns stor variation, men jag tar upp några grupper av beteenden som kan vara intressanta att känna till. Mycket av detta blir kopplat till lek, när det gäller hur de äter är det bästa att läsa på om den arten i vårt artregister och i arkivet av Ciklidblad.

Grävarna - större substratruvare

I huvudsak är det de större substratruvarna som gräver så pass mycket att det kan

Mesoheros ornatum, Rio Cajambre, trivs under grenar som skyddar mot akvarieljuset.

påverka inredningen. Många ser SA som enbart substratruvare, men det finns även ovofila och larvofila munruvare i regionen. Ovofil betyder att föräldern (oftast honan) tar upp det befruktade ägget i munnen medan larvofil betyder att de först låter äggen kläckas innan föräldern tar upp dem i munnen och ruvar på ynglen då de har gulesäck men ofta längre än så. Bland de stora substratruvarna kan nämnas *Aequidens*, *Andinoacara*, *Astronotus*, *Caquetaia*, *Cichla*, *Heros*, *Kronoheros*, *Mesoheros*, *Geophagus* (cirka hälften är munruvare) och *Uaru* som alla gräver en hel del. Grävandet är ett typiskt beteende hos de större substratruvarna och då är det bra att tänka på att arrangera lekplatser där det inte finns växter som kan lossna eller stenar som kan välta. Även om *Guianacara* inte tillhör de större hör de ändå till grävarna, de leker gärna i grottor och gräver dessa gärna intill något skydd, exempelvis en växt som då ofta lossnar från sanden eller gruset.

Små substratruvare

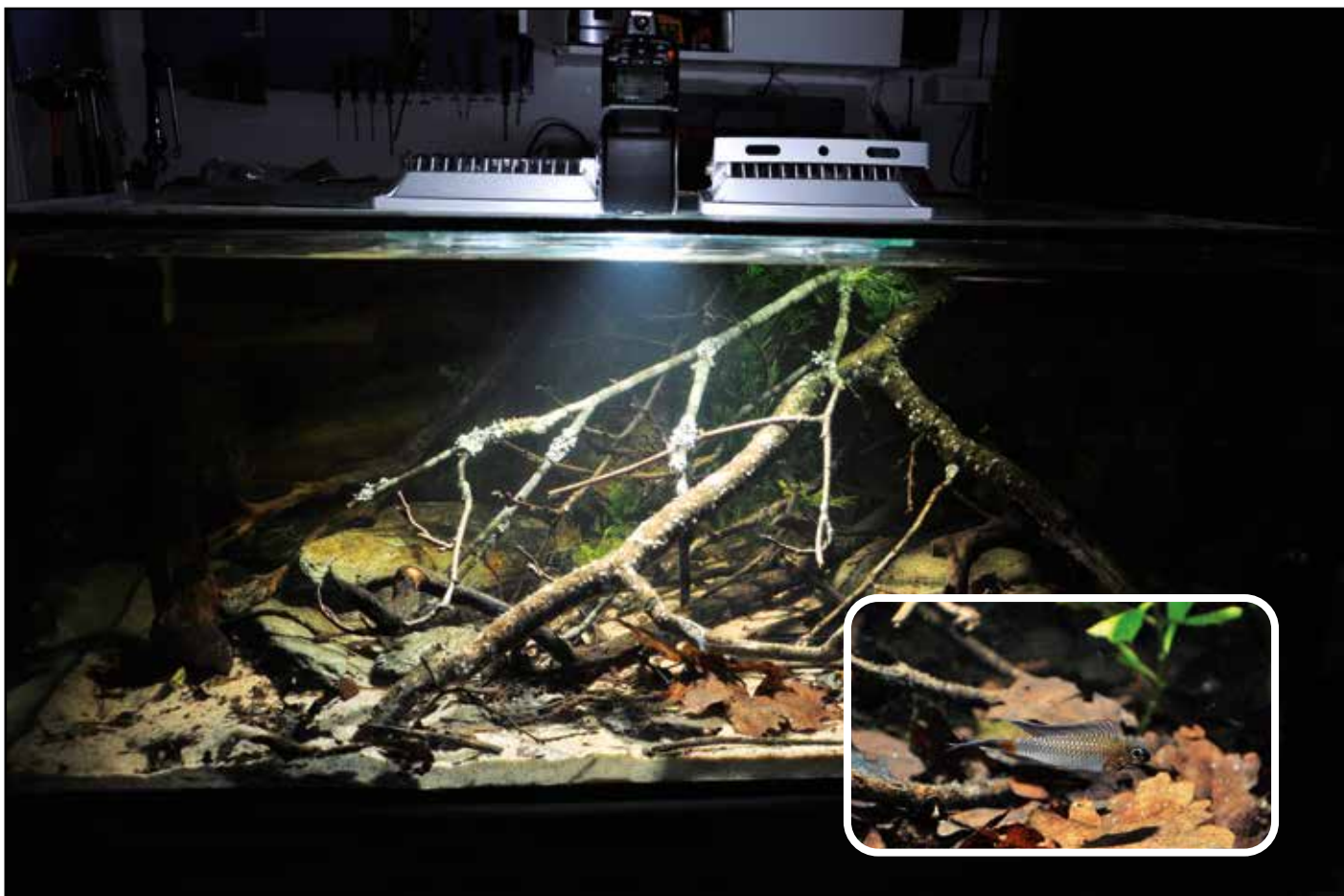
Arter som fjärilsciklider, bolivianer, eller från släkten som *Apistogramma* (det finns tre arter som är munruvare i detta släkte också), *Laetacara*, *Nannacara*, *Ivanacara*, *Dicrosuss* med flera kan gräva men så pass lite att det inte brukar störa inredningen. I första hand putsar de en yta ren och lägger sin rom där. De lägger gärna sin rom på en slät sten, eller ett större blad. Jag vill nämna diskusfiskar och skalärer här, även om de är lite större. De gräver inte alls utan lägger sin rom på en lodrät eller brant lutande yta där också de kläckta larverna hänger kvar. Speciellt skalärer brukar föredra breda växtblad att lägga sin rom på.

Munruvarna

Bland munruvare kan *Heros liberifer* samt många arter inom släktena *Geophagus*, *Satanoperca*, *Bujurquina* och *Tahuantinsuyoa* nämnas. De gräver inte nämnvärt trots sin storlek. *Bujurquina*

Symphysodon aequifasciatus, Lago Cuipeua,
gillar att böka fram mat bland löv på botten.

Många löv och grenar ger naturliga gömställen, här åt *Apistogramma uaupesi*, Sao Gabriel.

och *Tahuatinsuyoa* har dessutom det lite intressanta beteendet att de lägger sin rom på ett rörligt föremål, exempelvis ett löv som de kan vända upp och ned eller flytta runt som försvar mot fiender. När rommen kläcks tar föräldrarna hand om sina yngel och skyddar dem i munnen. Även *Retroculus* kan vara värda att nämna. De har visat sig gräva en liten grop för sina yngel som de sedan skottar över med grus. Därför bör inte för finkorning sand användas då cirkulationen runt äggen blir för dålig.

Växtätarna

Bra att veta när du planerar ditt sydamerika-akvarium är att vissa arter är kända för att vara notoriska växtätare och kan äta nästan all form av vegetation som planteras i akvariet. Bland dessa är *Uaru* och *Heros* bland de absolut värsta och endast crinum har visat sig fungera över tid, även om andra växter i enstaka fall tycks ha klarat sig hos vissa akvarister.

Gäddciklider

De förtjänar lite extra information. Det är ett stort släkte annorlunda strömlinjeformade uttalade rovdjur som snabbt fångar och sväljer andra fiskar och kräver extra planering för att hållas. Det finns mindre arter som är lätta att hålla bara man ser till att det finns mindre grottor där de kan lägga sin rom och att man inte har för

små tetrar som snabbt blir mat. De större arterna (och även några av de små, såsom *Wallacia compressiceps*) är ibland svåra att hålla då aggressionerna inom paret kan gå överstyr under och strax efter lek. Planera extra noggrant gömställen där honan kan rymmas och hålla sig undan hanen. De flesta gäddciklider föredrar någon form av grotta att leka i, den kan bestå av en grov rot där de kan lägga rom under roten, bara det finns tillräckligt med skydd på någon av sidorna. Aggressionerna och krav på inredning driver ofta upp storleken på akvariet där de hålls.

Tips på artsammansättning i ett 720- till 900-liters akvarium

Med ett så stort akvarium kan man gå två vägar, minst. Antingen ett stort landskap med grupper av mindre arter eller några par av större arter.

Landskap

Beroende på format på akvariet kan olika grupperingar skapas. Tänk igenom lite hur stor yta varje art kan komma att behöva och försök inreda med naturliga avgränsningar mellan dessa reviområden. Var beredd på att ändra din planering och anpassa dig efter hur de sedan använder sig av ytorna.

Två grupper av *Apistogramma*-arter från olika *Apistogramma*-grupper tillsammans med ytterligare en art som håller till vid botten och slutligen en till två arter som använder de övre regionerna skulle fungera bra i ett sådant akvarium, exempelvis:

- 1+3 *Apistogramma cacatuoides* (kakaduciklid)
- 1+3 *Apistogramma lineata* (rödrandig apistogramma)
- 2+2 *Cleithracara maronii* (nyckelhåls ciklid)
- 6-8 *Pterophyllum scalare* och/eller
- 6-8 *Symphysodon aequifasciatus* (brun och blå diskusfisk)
- eller något större arter såsom
- 2+2 *Guianacara owroewefi*
- 2+2 *Krobia xinguensis* (rödkindad krobia)
- 2+2 *Mesonauta egregius* (orinocoflagg ciklid)

Bedöm själv baserat på din inredning och format på akvariet hur många arter du tror kan vara lämpligt. Det kan vara väldigt vackert med enbart en art eller två arter också.

Några par större ciklider

Fler av de större arterna bildar starka par och när de väl hittat sin make/maka håller de gärna till i en väldigt begränsad del av akvariet förutom vid lek. Tre arter som

Mikrogeophagus ramirezi, fjärilscikliden är en av de vanligaste cikliderna från Sydamerika. Foto: Christian Alfredsson.

fungerar utmärkt ihop kan vara:

- 1+1 *Heros notatus* (prickig hantelciklid)
- 6 *Geophagus* sp. "aporema"
- 1+1 *Hypselecara temporalis* (chokladciklid)
- eller de lite kaxigare
- 1+1 *Mesoheros geophyrus*
- 1+1 *Aequidens* sp. "jenaro herrera"

De sistnämnda är så pass aggressiva vid lek att jag inte skulle kombinera med mindre arter om det inte finns väldigt gott om gömställen vid de lägsta tio centimeterrarna i akvariet.

Tips på artsammansättning i ett 400–500 liters akvarium

Här blir det lite färre arter då det ska ges plats till revir. Fortfarande kan även rätt stora arter hållas i denna akvariestorlek.

- 6 *Geophagus brachybranchus*
- 4–6 *Biotodoma wavrini* (orinocojordätare)
- eller
- 2+2 *Bujurquina oenolaemus* (chiquitanociklid)
- 4–6 *Pterophyllum leopoldi* (spetsnoskalar)
- 4 *Laetacara dorsigera* (dorsigerus, rödbröstacara)

Tips på artsammansättning i ett 200–300 liters akvarium

En populär storlek på ett akvarium som går att ha i många hem. Det finns mängder med kombinationer av arter som går att ha i ett akvarium av denna storlek. Jag skulle rekommendera högst två till tre arter i ett akvarium som detta.

- 4–6 *Biotodoma cupido* (cupidociklid)
- 4 *Geophagus pyrocephalus* (orange head-jordätare) (300 liter är då lämpligare)

eller

- 1+1 *Apistogramma baenschi* (inkadvärgciklid)
- 1+1 *Andinoacara pulcher* (blåciklid)
- 1+1 *Nannacara anomala* (grön bägfenciklid)
- eller
- 3+3 *Dicrossus foirni* (dubbelfläckig schackbrädsciklid)
- 1+1 *Cichlasoma amazonarum*

Tips på artsammansättning i ett 100-liters akvarium

Nu börjar verkligen antalet arter begränsas, men fortfarande finns många mindre arter som kan hållas. I denna storlek är det svårt att hålla mer än en art, även om det

kan gå med rätt inredning i olika nivåer.

- 1+1 *Ivanacara adoketa* (Rio Negros dvärgciklid)
- eller
- 1+1 *Apistogramma barlowi* (munruvarapistogramma)
- 1+1 *Apistogramma agassizii* (Regnbågsciklid)

eller

- 2+2 *Mikrogeophagus altispinosus* (Boliviansk fjärilsciklid)

Sammanfattning

Du kommer väldigt långt med vanligt kranvatten, många gömställen, inred flera revir, läs på om de arter du är intresserad av. Byt vatten regelbundet och lär dig dina fiskars beteende.

Sedan är det bara att njuta!

Text och foto
David Reidemvhr

A photograph of a multi-tiered fish tank system. The tanks are arranged in three rows and three columns. The top row shows tanks with various fish, including some with bright colors. The middle row shows tanks with darker fish and some with large, dark structures. The bottom row shows tanks with many small, dark fish. The tanks are illuminated by overhead lights, and the water is clear. The background shows a white wall and a glass cabinet above the tanks.

Tropheus

Peter Sjöborg

Denna gång blir det *Tropheus*, min absoluta favorit, har det visat sig, bland cikliderna från Tanganyikasjön. Jag har och har haft mängder med olika tanganyikaciklider, men hur man än vänder och vrider på det ligger *Tropheus* mig närmast hjärtat. Problemet man står inför är att det finns för många varianter och man vill ha dem alla till slut. Det är nog beteendet, formen, lynnet och känsligheten som fångslar alla som håller *Tropheus*.

På grund av att jag vill ha alla varianter kan jag inte som många andra sälja min grupp med troffar och skaffa en ny variant, utan jag har istället skaffat ett nytt akvarium och behållit mina grupper. Jag vet ju att det går i vågor och jag har pratat med ett flertal som säger samma sak efter ett tag. ”Oh vad jag ångrar mig” och ”jag skulle aldrig ha sålt dem”, så därför behåller jag dem och skaffar nya. För att få plats med så många grupper behöver man ju en del kar och med många kar kommer mycket jobb med att sköta dem. Själv stod jag lite vid ett vägskäl då mitt troffesamlade började bli en belastning på grund av alla manuella vattenbyten. I mina ögon finns det inget tråkigare än att byta vatten, det går an när man har en handfull kar men om man måste lägga sex timmar en kväll i veckan på att byta vatten, börjar det bli långtråkigt. De första timmarna går ju an när man tvättar lite filter, tömmer lite honor och flyttar lite yngel till nya kar, men de sista timmarna är sega. Jag fattade beslutet att bygga om ett gammalt garage som stod oanvänt och skruttigt på tomten. Garaget är på 20 m² och här skulle jag bygga mig mitt fiskhus. Jag hade gärna haft fyra gånger så stort men fick nöja mig med vad som fanns att tillgå. Fiskhuset skulle bli perfekt på alla sätt och jag anpassade alla karen så det blev maximalt utnyttjat och lättskött, så att jag kan lägga tiden bara på det som är roligt med hobbyn. Hålla fisk, odla och observera. Alla karen i fiskhuset har automatiskt vattenbyte och avloppen är placerade under ställningarna. Rent, snyggt och inte en massa rör i vägen på golvet. Golvet är målat med tvåkomponentepoxifärg och hela huset värms med luftvärmepump. Belysningen är hemmagjord av led i olika färger och filtren drivs med luft. Systemet byter vatten tre gånger per dygn i fem minuter, vilket ger ett vattenbyte på cirka 60 procent i veckan. Jag använder bara kallvatten och med de små intervallen blir temperatursänkningen endast 0,4 grader direkt efter bytet. Akvarierna är relativt små för att hålla grupper i men den effektiva filtreringen och det jämna vattenbytet gör att vattenkvaliteten

Översiktsbild på ena väggen med *Tropheus*-akvarier. Högst upp är yngelakvarier placerade som är seriekopplade till ett centralfilter. Foto: Peter Sjöborg.

Tropheus duboisi, Maswa. Foto: Peter Sjöborg.

alltid är på topp. Karen till mina vuxna grupper är 120x60x40, 125x70x45 och 120x60x45 cm och varje kar innehåller 30 till 40 fiskar. Fiskhuset är inrett så det står en ställning längs med varsin långsida som är 5,5 meter och i mitten har jag öppet och luftigt. Takhöjden är tre meter så jag får plats med tre kar på höjden och har ändå gott om plats upp till taket.

Akvariet

Som jag skrev innan, har jag lite olika mått på karen, dels för att jag har köpt

mycket begagnat och dels för att maximera utrymmet samt få det jämnt och snygga rader. Karen är uppbyggda på samma sätt oavsett storlek. I varje kar har jag ett filterfack med filtermatta, måttet på mattan är 18 cm bred, 10 cm tjock och lika högt som akvariet. Denna filtermatta drivs med luft genom ett 32 millimeters vp-rör, i röret sitter en utströmmarsten för att slippa oljudet som kommer från bubblorna när man bara kör luftslangen in i röret. I varje filterfack sitter överrinningen till avloppet som består av en tankgenomföring för

Tropheus duboisi, Maswa. Yngel med bra potential att få fint band.
Foto: Christian Alfredsson.

Tropheus sp. "black", Pemba med ett brett jämnt band hela vägen upp i ryggfenan. Foto: Christian Alfredsson.

Tropheus sp. "black", Kiriza. En hane med brett band i apelsingul färg. Under skymtar en hona med sitt gula band. Foto: Christian Alfredsson.

Golden pemba är en odlingsvariant av *Tropheus* sp. "black", Pemba. Foto: Christian Alfredsson.

25 millimeters rör. Under karen är de kopplade till en avloppsstam som sedan går ner i avloppet under ställningen. Som komplement sitter det ett innerfilter på 1 200 till 1 800 liter i timmen med filtermatta i varje kar.

Sidorna och botten är vitmålade och i alla kar använder jag vit kalciumkarbonat, även kallad ciklidsand. Karen är minimalt inredda med endast någon stenformation i mitten. Jag vill ha vit bakgrund och sand för jag upplever att troffarna då visar sina bästa färger och man slipper att fiskarna ser murriga ut. Jag känner dock flera duktiga troffeakvarister som kör svart bakgrund med framgång, men de flesta som kör med mörka bakgrunder brukar ha ganska dova färger på sina fiskar. Det finns flera anledningar till att jag använder lite sten i mina kar. Dels tar stenar för mycket plats i karen, dels är det svårt att fånga fisk utan att röja hela burken och dels skapar det revir med bråkiga fiskar som följd. Bäst har varit att stapla platta stenar som en pelare i mitten av karet. Då simmar fiskarna runt denna, de känner sig trygga, de kan beta alger och släppa sina yngel bland skrevorna om man inte väljer att tömma honorna.

Belysningen har jag byggt själv av ledstrips i olika färger, anledningen till det var det billiga inköpet samt att de är billiga i drift. Belysningen till hela fiskhuset gick på cirka 2 000 kronor, men då är det många timmars jobb att löda allt.

Fisken

Jag håller alltid 30 till 40 fiskar i varje grupp och tycker att man inte ska ha för få hanar. De grupperna jag har 50/50 i är betydligt lugnare än de jag har haft 5 till 10 hanar i, 15 hanar är minimum anser jag. Vissa sorter är aggressivare än andra, men åsikterna om detta kan också variera när man diskuterar med andra akvarister. Över lag är *Tropheus* sp. "black", *T. brichardi*, *T. sp. "crescentic"* och *T. sp. "mpimbwe"* de aggressivaste, men här har vi ett spännande fenomen som har fungerat hos många som provat. *Tropheus* sp. "mpimbwe" är en riktigt aggressiv variant, som fungerar bäst i stora grupper eller som par. Allt däremellan slutar ofta i katastrof.

Tropheus sp. "black"

Tropheus sp. "black" är en av de klassiska arterna i släktet, här finns en del riktigt snygga varianter som fångslar många. Anledningen är nog de starka kontrasterna

mellan den kolsvarta grundfärgen och gult, orange eller rött band eller fläckar på kroppen. Av denna art håller jag varianterna från Pemba och Kiriza. På dessa varianter kan kvalitén variera otroligt mycket. Pemba och Kiriza ska i mina ögon ha ett brett band som går hela vägen upp i ryggfenan, bandet ska vara lika brett på kroppen som i ryggfenan. Bandet på Pemba ska vara orangerött. Hos Kirizan skiljer hanar och honor sig lite åt i färgen, hanarna har apelsingult band och honorna citrongult. Man ser åtskilliga av dessa på marknaden av sämre kvalitét där banden är smala, brutna, har dålig färg och saknas i ryggfenan. Många hävdar att det är onaturligt med perfekta band och att det inte återspeglar naturen, min uppfattning är helt annorlunda. Om vi backar till början av 90-talet var dessa varianter som man fångade i sjön av kanonkvalité med breda jämna band. Givetvis fanns det individer med "sämre" band i sjön också, men när exportörerna fångade fisken ratade man dem med sämre band och plockade bara dem med perfekta band. Beskattningen har varit hård i sjön och kvar blev de med sämre band. När de bästa var borta tog man de bästa av dem som var kvar och så vidare. Nu är det extremt svårt att

hitta vilda fiskar med bra band. Därför anser jag att vi bör odla på de bästa för att behålla stammen så som den borde se ut. Ofta räcker det med bra föräldrar för att ungarna ska bli lika bra eller bättre i nästa generation.

Tropheus duboisi

Från denna art håller jag varianten som kallas "Maswa". 1983 spred det sig ett rykte om att man funnit en extremt vacker *T. duboisi* på en extremt liten isolerad plats, den skulle vara något helt annat mot vad man tidigare hade funnit i utbredningsområdet för *T. duboisi*. Man startade en expedition för att försöka finna varianten och efter dagar av dykande och när man nästan hade givit upp hoppet fann man till slut fisken norr om byn Kirando vid Kabago. Vid Kabago ligger det ett gammalt fort vid stranden med namnet Maswa, där och då döpte dykarna denna bredbandade *T. duboisi* till *T. duboisi* "maswa". Namnet maswa är fortfarande handelsnamnet för denna variant. En "Maswa" ska ha ett brett rakt band som är vitt på magen och gult på ryggen. Populationen var så liten att det inte tog lång tid innan den var utfiskad och den är numera CARES-listad. Trots CARES fångas och saluförs den i hobbyn fortfarande. Min vädjan är att bojkotta all handel av vild "Maswa" om det inte är gamla fiskar från tidiga import, om det nu finns några kvar i livet. Jag har letat efter äkta "Maswa" i många år utan att hitta några som tilltalade mig. Men den som söker han finner, och av en slump hittade jag en perfekt grupp med ungdjur. Det var en liten grupp på endast 18 individer men här har jag verkligen något att jobba med. Marknaden svämmar över med dubbar och intresset är svalt, vilket medför att inte så många bryr sig om att hålla sina "Maswa" så som de ska se ut. Man odlar på allt och resultatet blir

därefter. Många är säkert korsningar med närliggande varianter så banden skiftar i kvalitet.

***Tropheus* sp. "kirschfleck" ("körsbär"), Bulu Point**

Jag har valt att lägga denna som egen art och inte hänföra den till *T. sp. "black"*. Enligt det senaste budet bland expertisen är den en egen art. Jag är nog beredd att hålla med, då det är väldigt långt mellan platsen i norr där *T. sp. "black"* förekommer och utbredningsområdet för "körsbär" som ligger mitt i sjön på östra sidan. Vid första anblicken är de ju ganska lika med svart grundfärg, men studerar man dem, ser man tydliga skillnader. Dominanta "körsbärs"-hanar byter färg till silvergrått istället för svart när de leker och tittar man på stjärten ser man att de yttre fenstrålarna är svartare än de inre fenstrålarna, så det ser ut som om de har lyrstjärt.

Jag blir väldigt fundersam varför vi i hobbyn kallar alla dessa Bulu Point (*T. sp. "körsbär"* på svenska) och inte anger fångstplatserna? Det finns också en annan art, *Tropheus* sp. "ikola" som vi inte heller anger fångstplatser för, utan vi använder namnet ikola på dem alla, precis som Bulu Point på alla körsbär. För andra arter gäller det stenhårt att ange fångstplatser, trots att det kanske bara skiljer någon kilometer mellan dem och fisken ser identisk ut. Vad vi har i våra kar är ju sedan svårt att säga, då de fångas vid Bulu Point, Luagala point, Siyeswe, Lumbye bay, Mabilibili bay, Lyamembe bay och säkert på platser däremellan.

En "körsbär" ska som namnet antyder ha två röda runda fläckar på var sida av fisken. Jag vill ha mina "körsbär" med så runda, röda och lika fläckar som möjligt, inga

kantiga fläckar eller fläckar som flyter ihop eller med svarta fläckar i. När jag satte ihop min grupp utgick jag från 80 vuxna fiskar inköpta på olika ställen. Av dessa 80 sparade jag de 30 som jag tyckte uppfyllde mina krav. Efter det tog jag de 10 bästa egna ynglen av cirka 100 kandidater jag fick fram. Nu är jag ganska nöjd men ska fortsätta att förfina gruppen ytterligare.

***Tropheus* sp. "mpimbwe"**

Tropheus sp. "mpimbwe" är också en egen art med olika varianter och jag håller red cheek-varianten. Denna troffe har varit svår att hålla och jag har inte riktigt fått till det som jag vill. Jag hade från början en grupp med 40 djur och de höll hyfsat sams men färgade dåligt, det var sällan man fick se dem i sin fulla prakt. Det här är en av få varianter där hanarna och honorna ser olika ut. Egentligen är nog detta min absoluta favorit när de är utfärgade som de ska. Hanarna är svartbruna med en orangeröd fläck på kinden och blå ögon. Honorna är senapsgula i grundfärgen med mörkbruna vertikala streck och röd kindfläck, på vissa honor kan nästan hela huvudet bli rött. Jag sålde gruppen jag hade och behöll tretton yngel som jag hade fått efter den snyggaste av honorna. Av de tretton blev det elva hanar och två honor. Jag lät dem gå med mina *Petrochromis* och det var slagsmål hela tiden och den ena hanen efter den andra fick sätta livet till. Jag fick en fråga om jag hade några hanar till salu och sålde de överblivna och behöll två par. Jag hade hört från andra att de ska fungera bra i par och var skeptisk när jag placerade ut paren med andra grupper. Men de blev

Fakta om CARES

CARES eller CARES Preservation Program är en arbetsgrupp eller organisation bildad 2004 av framför allt amerikanska akvarister. Förkortningen uttydes "Conservation, Awareness, Recognition and Responsibility, Encouragement and Education, and Support and Sharing". Ändamålet är att hålla hotade arter och populationer av fiskar i kultur hos hobbyakvarister och skydda de naturliga populationerna samt motverka fiske av känsliga populationer för akvariebruk. De utför ett hedervärt bevarandearbete på gräsrotsnivå men har givetvis inte samma tyngd som IUCN.

IUCN (International Union for Conservation of Nature) är en internationell organisation bildad 1964 som gör de kända rödlistorna. CITES, som de ibland kan förväxlas med, har inte primärt artskydd som uppdrag utan är politiskt styrt och reglerar uteslutande handel mellan länder. Inom EU och Sverige är det EU-kommissionen och Jordbruksverket som reglerar hur CITES skall tillämpas internt. IUCN arbetar endast på artnivå, medan CARES (och ibland även CITES) även hanterar populationer.

Tropheus sp. "kirschfleck" hona med tydliga fläckar. Gruppen är handplockad för att alla fiskar ska ha liknande fläckar. I naturen är det stor variation. Foto: Christian Alfredsson.

T. sp. "mpimbwe", red cheek-varianten, hona. Foto: Johan Falkborn.

Tropheus moorii, Wampembe, den mytomspunna muragon från Tanzania. Foto: Johan Falkborn.

T. sp. "mpimbwe", red cheek-varianten, hane. Foto: Johan Falkborn.

T. sp. "mpimbwe", red cheek-varianten, hane uppvaktar en hona. Foto: Johan Falkborn.

som ombytta och hur snälla som helst, hanen rör inte honan och de simmar runt utan att bråka med någon. *Tropheus sp. "mpimbwe"* är klart den största tropheusen och blir 17 till 18 cm lång som fullvuxen.

***Tropheus moorii*, Wampembe, eller "murago tanzania"**

Tropheus moorii "murago tanzania", är troffen som blev en raritet innan den fångades. Få tropheusar har väckt så mycket känslor, rykten och antaganden som "murago tanzania". Den lever på en väldigt liten lokalitet som bara är 2 km lång mellan Wampembe Point och Kanena Point och hittades första gången så sent som 11 maj 2008. Då fotograferade och filmade man bara fiskarna. Man återvände 1 oktober samma år för att fullfölja observationen och samla in ett fåtal exemplar, varav några sändes till Naturhistoriska riksmuseet för DNA-analys och observation. Fångstplatsen hölls hemlig för att populationen var så extremt liten och förhoppningen var att så skulle det få förbli. Man uppskattade antalet till endast 2 000 individer som har levt helt isolerade på denna lilla plats. Fångstplatsen hölls hemlig fram till sensommaren 2014 då den

åter hittades av en entusiastisk tanganyika-fanatiker. Jag fick reda på innan resan att han skulle söka efter platsen för "tanzania murago". Den 14 september 2014 fick jag ett meddelande att han hade hittat fisken men platsen hålls hemlig. Han fångade endast 36 individer och lämnade platsen ifred. Jag vet att många världen över står sig på detta och vill lägga skulden på denna händelse, att på grund av att han hittade platsen är fisken nästan utrotad i dag. Det var ju startskottet, men vem skulle inte ha fångat en liten grupp av en åtråvärd fisk om det vid tidpunkten inte var fara för populationen? Men efter detta gick det galet, ryktet spreds och så många som 12 olika fångstteam besökte platsen och fångade den åtråvärda "murago tanzania". Fångsten av "murago tanzania" spårade ur då alla ville ha en bit av kakan och man införde fångstförbud och rödlistning på CARES-listan. Ganska omgående startades även ett odlingsprogram vid sjön för att återföra fisken till dess naturliga biotop. Det tråkiga är att trots förbudet fångas den ändå och vildfångade "murago tanzania" finns då och då till försäljning. Så tänk till en extra gång om du är på väg att köpa en vildfångad grupp "murago tanzania", om

de är vildfångade är de troligtvis illegala och du stödjer då fångsten och utrotningen av dem. De 36 första individerna som fångades innan rödlistningen hamnade hemma hos fångstmannen och är således inte olagligt fångade då de vid tidpunkten inte var uppsatta på CARES-listan. De såldes senare vidare och hamnade i Sverige och det finns i dag bara tre grupper med vildfångade "murago tanzania" i Sverige som är fångade innan rödlistningen.

Hösten 2017 fick jag äntligen tillfälle att införskaffa denna åtråvärda *Tropheus*, men det fanns bara åtta yngel till salu från en av dessa lagliga grupper. Det har varit väldigt viktigt för mig att de ska vara från en av dessa och inte från en grupp som är illegalt fångad. Jag tog de åtta och bokade de nästa 20 ynglen som han skulle få fram. I april 2018 var de 20 klara för leverans och ytterligare några månader senare fick jag bytt till mig 13 individer som var köpta tidigare från samma grupp, nu har jag 40 exemplar i min grupp.

Det är inte de ljuva färgerna som gör "murago tanzania" så populär utan mer mystiken kring den. Inte för att den inte är en vacker fisk för det är den. Som yngel är

Tropheus moorii, Kalambo. Yngel efter kushangaza med förhoppning att de någon gång ska utveckla fläckar. Foto: Christian Alfredsson.

Tropheus moorii, Kasakalawe. Foto: Christian Alfredsson.

Tropheus moorii, Kapere. Foto: Christian Alfredsson.

Tropheus sp. "red", Moliro. Foto: Christian Alfredsson.

den inte så speciell, den är ljusgrå till beige på magen och i grundfärgen på kroppen. De har cirka 9 lodräta mörkgrå ränder och bara antydningar till turkosa prickar på huvudet till skillnad från "murago" från Kongo, som har vita prickar. Med åldern blir kroppen brun till brungrön och ryggfenan kopparfärgad, huvudet täcks av lysande blå prickar och på vissa hanar sträcker sig prickarna bak över ryggen.

***Tropheus moorii*, Kapere**

Detta är en av många röda regnbågs-moorii-varianten. Det är extremt svårt att skilja dem åt och här får vi vara noga med fångstplatserna för att inte blanda dem. Kapere ligger längst söderut och varianten därifrån ska vara den med rödast ryggfena och störst gul fläck på sidan. Den kallades på 90-talet den äkta röda regnbågen och fångas mycket sällan och vildfångade exemplar är sällsynta. Min grupp bestod från början av 2+9 där 6 av fiskarna var vilda och minst 15 år gamla. Mina regnbågar är ganska svårödlade och inte speciellt lekwilliga. De får relativt små kullar och det är inte ovanligt med 3 till 5 ungar i en kull. För att få till en ordentlig grupp med så mycket olika gener som var möjligt, plockade jag bort en hane och lät hanen som var kvar leka med alla 9 honorna.

När det var klart bytte jag hane och gjorde samma med den andra hanen. Jag höll isär ynglen från de olika hanarna och plockade sedan ut hanar och honor från alla kullar tills jag fick en ny grupp på 40 djur.

***Tropheus moorii*, Kalambo**

Första gången jag såg en bild på *Tropheus moorii*, Kalambo var i Ciklidårsboken 91, där det var en artikel om uddafärgade exemplar, så kallade kushangaza ("golden kalambo"). Sedan dess har det varit en drömfisk som det tog 25 år att få tag i. Mina kalambo är yngel efter föräldrar med kushangaza-färgteckning, men det kan ta många år innan de ändrar färg om de ens gör det. Men kalambon i sig är faktiskt en riktigt vacker fisk om man håller den rätt och får den att färga ordentligt. Huvudet och ryggfenan går i ljusblått och fläcken på sidan är gul till ljust orange. Kalambon har röd ring runt ögat. Kalambon gick under handelsnamnet Citron II förr i tiden. Även dessa är svårflörtade till lek men får hos mig stora kullar när de väl leker, det är inte ovanligt med över 10 i en kull. Det jag väntar på är att någon av mina 40 kalambo ska börja ändra färg, men det kan ta några år.

***Tropheus moorii*, Kasakalawe**

Tropheus moorii från Kasakalawe, eller bärnsten som den kallas i folkmun, är en riktig klassiker, kan man säga. Bärnstenen är också en variant som det slarvats med fångstplatserna för. Den fångas vid Mpulungu och Kasakalawe. Varianten från Kasakalawe ska vara den med den mest orange fläcken sägs det, men oftast ser man dem bara namngivna som bärnsten eller sunsetmoorii, så det är svårt att veta vilken variant det är. Jag vill ha mina Kasakalawe med så stor orange fläck som möjligt. Utfärgade fiskar kan vara riktigt vackra med sina isblå prickar på huvudet. Kasakalawe har inte varit en sådan där måste-fisk för mig utan jag sprang på den av en slump när jag skulle köpa andra fiskar, men börjar gilla den mer och mer. Jag har i skrivande stund två grupper med 10+15 (tio hanar och femton honor) i den ena och den andra är en grupp vildfångade (VF) på 13+10. Jag ska behålla 25 till 30 till slut av dem jag tycker är bäst.

***Tropheus moorii*, Musanga**

Jag kan inte ha en troffesamling utan en av de gula regnbågarna så klart. Nangu, Musanga, Nkonde, Chilambo, Linangu är alla varianter av den gula regnbågen,

Tropheus sp. "crescentic", Mkyu. Foto: Christian Alfredsson.

Tropheus moorii, Musanga. Bild på en av föräldrarna till min blivande grupp. Foto: Christian Alfredsson.

Tropheus moorii, Ilangi. Foto: Christian Alfredsson.

T. sp. "muzumi green", den röda varianten. Foto: Christian Alfredsson.

som lever på en halvö i sydvästra delen av Tanganyikasjön. De är alla snarlika och fångstplatserna ligger nära varandra och de är svåra att skilja åt om man inte ser dem bredvid varandra. Oavsett variant är de sällsynta i hobbyn och man ser sällan fisk till salu. Jag har letat efter någon av dessa varianter i flera år utan att riktigt lyckas. Men som det har varit med så många andra av mina varianter så springer man plötsligt på dem utan att man är förberedd på det. Den varianten jag fick tag på var från Musanga och gruppen jag fick tag på härstammar från en vildfångad grupp som kom till Sverige 2006 och detta är den fjärde generationen. Jag fick mina som små yngel men föräldragruppen var väldigt fin, så jag har höga förväntningar på dem. Just nu är de fortfarande yngel och det dröjer något år innan de visar sin fulla prakt. Varianten från Musanga påminner lite om *Tropheus* sp. "red ilangi", men saknar röda fenor och huvudet går åt lila. Kroppen är täckt av en stor gul fläck och ryggen går åt grönt.

***Tropheus* sp. "red", Moliro**

Expertisen har lyft bort denna variant från arten *Tropheus moorii*, dit den tidigare hänfördes, och lagt alla röda *Tropheus* under sp. "red". Det känns logiskt men vi

får se var det slutar. Jag har *Tropheus* sp. "red"-varianten från Moliro och tycker att den har den finaste lyster i sin röda färg. Den är snarlik varianten från Chipimbi, men Moliro är något ljusare i tonen. Min grupp är sammansatt av vildfångade och F1 från en annan grupp och består av 40 exemplar.

***Tropheus* sp. "crescentic", Mkyu**

Tropheus brichardi har man stuvat om i totalt och det är inte många kvar som numera heter *Tropheus brichardi*. *Tropheus* sp. "crescentic", Mkyu är gamla *Tropheus brichardi*, Isonga. Den är kanske inte den färggladaste troffen men jag gillar den skarpt. Kroppsfärgen är mörkt olivgrön till mörkbrun och runt bröstfenorna och början på gällocket är det ett knallgult fält. Ögat är blått och stjärtfenan något lyrformad.

***Tropheus moorii* / *T.* sp. "red ilangi"**

Vid det här laget är nog alla överens om att *Tropheus* sp. "red ilangi" är en naturlig hybrid mellan en gul regnbåge och en *Tropheus* sp. "red". Den lever i en liten vik inne i Nkamba bay mellan Linangu (fångstplats för *T. moorii* "linangu

yellow") och Chilanga (fångstplats för *T.* sp. "red", Chilanga). Ilangi betyder vacker på swahili och är ingen fångstplats. En "äkta" ilangi ska vara gul till gulorange över hela kroppen med blålila huvud och röda fenor. Det finns rätt mycket ilangi på marknaden men med skiftande kvalitet, oftast är de för röda. De är nog individer med mer röd färg. Det är svårt att hitta de riktigt gula exemplaren. Ilangi är troligen utrotningshotad och man bör inte köpa vildfångade. Ilangi är en ganska knepig fisk att få till att färga maximalt och de kan visa olika färger efter sinnesstämning, ibland är de helt gröna och nästa sekund knallgula. De kräver extremt bra vattenkvalité och ljus inredning för att färga rätt. Med för mörk inredning blir de aldrig riktigt gula. Jag är väldigt nöjd och glad över min grupp då de är F1 från kanske en av världens bästa vildfångade grupper. Föräldragruppen är nämligen Toby Veals vildfångade avelsgrupp som han handplockade ut och odlade på nere vid sjön på sin fångststation vid Kalambo.

***Tropheus* sp. "muzumi green"/"ubwari green"**

Längst Ubwari-halvön i nordvästra delen av sjön delar *Tropheus* sp. "black" och *T.* sp. "crescentic" habitat och där har dessa två hybridiserat med varandra. Det går inte att

Tropheus sp. "muzumi green". Hanen i färgväxlingsfas. Foto: Christian Alfredsson.

Kronjuvelen i min samling, en kushangazafärgad *T.* sp. "muzumi green". Foto: Christian Alfredsson.

Tropheus brichardi, Katonga i lektagen. Foto: Christian Alfredsson.

säga vilka två sorter som hybridiserat då detta händer längst hela halvön med olika varianter inblandade. Att det är en hybrid är man säker på då inga crescentic har röda inslag, utan den röda genen kommer från *T.* sp. "black". Dessa har man senare odlat på i dammar i Burundi i tron att det var en egen art från början. Eftersom det är en naturlig hybrid precis som ilangi har man accepterat fisken i hobbyn som en egen variant. Fisken är grön eller svart i färgen och har gula eller röda fält på sidan och vissa individer har både gult och rött. Fisken har även vertikala gröna eller svarta ränder på sidorna. Från samma kull kan man få yngel med olika utseende. Den är extremt lätt att korsa med andra varianter, den är inte speciellt trogen sin egen variant. Jag har fått korsningar på allt jag har haft i samma kar förutom dubois, så muzumi green bör gå för sig själv för att undvika ytterligare hybrider. Jag fastnade för denna variant när jag fick se en muzumi green med kushangaza-färgteckningen, som ändrat färg från att den hade sett ut som en vanlig muzumi green i många år (CB 4 2018). Jag är svag för kushangaza och gillar dem skarpt, så när jag fick möjlighet att skaffa 16 yngel efter den kushangazahonan slog jag till. När jag hade haft denna lilla grupp i två år fick jag även möjlighet att köpa kushangazahonan och även en hane som börjat ändra färg. Så nu har jag 16 som är yngel från honan med olika hanar samt kushangazaparet. Det blir spännande att följa utvecklingen och se, om det blommar ut flera med kushangaza-färgteckningen.

***Tropheus* sp. "black" "golden pamba"**

Givetvis finns det även odlingsvarianter av *Tropheus* som av alla andra fiskar i hobbyn. Jag är inte jättesvag för odlingsvarianter, men *T.* sp "black" "golden pamba" gillar jag skarpt. Historien om dem har jag ingen aning om. Namnet "golden" används kanske lite felaktigt på *Tropheus* som uppvisar en onaturlig färgteckning oavsett vilken färg det är, jag tror det härstammar från kushangaza från Kalambo, som går under namnet "golden Kalambo". Golden Pemba har en rörig färgteckning av rött och svart men dominanta hanar ser ut som original-Pemba med ett distinkt band. Outfärgade hanar och honor är fläckiga och vissa hanar blir vitrosa med svarta och röda fläckar. Det blir alltid golden pemba av avkomman och jag har hittills inte fått någon normalfärgad fisk efter golden pemba.

Tropheus brichardi, Katonga

Tropheus brichardi, Katonga är en fisk jag fastnat för och länge velat ha, men den är inte så vanlig i handeln. Det kan bero på att den upplevs ganska ”färglös” och att den har ett rykte om sig att vara aggressiv. Jag tycker att den har ett säreget utseende och utfärgade fiskar är helt magiska. Ja, de är bruna, men på de riktigt bra exemplaren är hela ryggen och magen vit och kroppen är randig i samma färg. Runt ögat har de en ring i vitgul färg. Förr kallades de spökmoorii och jag kan förstå att de fick det smeknamnet. När de är riktigt utfärgade ser de onda ut och blicken upplevs stirrande på grund av den framträdande ringen runt det ljusa ögat. Det finns en variant som ser lika ut, men alla fält är gula och inte vita. Den är inte den äkta Katonga utan en nära variant från Ujuji eller Bulombora. Jag fick till slut tag i Katonga efter att ha letat i många år. Första gången jag såg den var nere hos Nols Ciklidhobby, han hade fått in en grupp vilda fiskar i toppkvalité. Den mest utfärgade hanen levde rövare i karet och var maximalt utfärgad. Den fisken har etsat sig fast på min hornhinna. Då hade jag inte möjlighet att köpa dem, men gruppen jag har nu ska härstamma från den gruppen.

Framtiden

Känner jag mig själv kommer jag inte att nöja mig med dessa tropheusar, och jag har plats för fler varianter i fiskhuset. Vad det blir exakt vet jag inte, men jag har några varianter som jag är sugen på. Jag har ganska höga krav så även om jag

hittar någon av dem ska de vara av rätt kvalitet också. Jag har hittat några varianter som jag letar efter en möjlighet att kunna importera från Europa. En av dem finns mig veterligen inte i Sverige ännu, vi får se om jag lyckas få hit dem.

Medinvånare

Tropheus har man oftast för sig själva i ett artakvarium, men det finns en hel del andra fiskar som fungerar bra att ha ihop med troffar. Jag har själv lite olika arter med mina troffar och det har fungerat bra. I några kar har jag hästnosar, *Eretmodus marksmithi*, Kigoma och *Tanganicodus irsacae*, Ikola. Jag har *Julidochromis ornatus*, *Julidochromis regani* och *Julidochromis dickfeldi* i några andra kar. Sedan har jag *Callochromis pleurospilus*, Ujuji i ett kar. Tanganyikamalar som *Synodontis petricola*, *Synodontis lucipinnis* och *Synodontis polli* fungerar också bra. Egentligen fungerar det mesta bara man tänker till lite och ser till att alla får mat och gömställen eller inredning så de trivs.

Foder

Idag finns det massvis med bra foder att utfodra *Tropheus* med, förr var det knepigare och det som var populärast var hemmagjord räkmix. Räkmix är fortfarande ett bra foder men jag upplever att det inte är det bästa alternativet. Jag tycker räkmixen försämrar vattenkvalitén för mycket för att vara det bästa alternativet. Är man inte van eller tillräckligt duktig på att hålla *Tropheus* avråder jag från det. När fisken blir sjuk är det oftast när man har utfodrat med räkmix. En bra räkmix till *Tropheus* ska innehålla en stor del havregrynsgröt,

ärtor och räkor. Flingfoder som Sera Flora har blivit ett mycket populärt foder men jag anser inte att det räcker som foder. Det är ett väldigt bra foder men jag har sett alltför många tropheusar i dålig kondition och färg som bara har utfodrats med Sera Flora. Tänk på att det krävs mycket mat för att hålla fisken i bra kondition utan att försämra vattnet och belasta filtren. Jag tror man lurar sig med flingfodret och tycker man matar ordentligt men vikten är så liten mot volymen så man matar inte tillräckligt. Det krävs ungefär 250 g foder i månaden till en vuxen grupp *Tropheus* på 40 individer. Flingfoder kan vara bra när du har mycket yngel och annan fisk i karet då den sprids lätt i hela karet och alla har chans att få mat. Jag har använt flingfoder men då använde jag sex olika flingor som jag blandade för att få en mix som jag var nöjd med i protein, fibrer och färg. Till 1 kg/5 liter färdig mix blandade jag 200 g Sera Flora, 200 g Asta Color, 200 g 3-Algae, 200 g Breeder Mix, 100 g D-Allio Plus och 100 g Spirulina Super Forte. Fisken växte och färgade bra, men nackdelen med flingfoder är att det smutsar ner så mycket på täckglaset då det yr överallt, så jag tröttnade till slut. Granulat eller pellets är det jag tycker fungerar bäst. Fodret sjunker och håller ihop och inget går till spillo i filtret. NLS är ett riktigt bra foder som jag använde i många år men priset har dragit i väg så mycket att det är ohållbart att betala 1 000 kr per månad för foder. Har man bara ett kar med troffar går det ju an. Nackdelen med NLS tyckte jag var att det missfärgade vattnet för mycket. Det finns många andra granulat

T. sp. "black" "golden pamba" som är en odlingsvariant. Johan Falkborn har inredda akvarier till skillnad mot dem jag har med vit bakgrund och vit sand.
Foto: Johan Falkborn.

Tropheus sp. black, Pemba hona med munnen full av ägg. Hon hoppar över maten, alla andra plockar mat i bakgrunden. Foto: Christian Alfredsson.

Tropheus moorii, Kapere. Hona med svullen genitalpapill, kan misstolkas för "bukvattensot". Foto: Christian Alfredsson.

på marknaden, som fungerar och som inte kostar lika mycket. Jag kör numera med ett spirulinagranulat i storlek 0,8 till 1,2 mm som har ungefär samma innehåll som NLS. Man får prova sig fram för att hitta det som fungerar och studera fisken för att se hur den reagerar på fodret. Avföringen ska vara mörk och korta "stubbar" och inte långa sammansatta strängar. Akta er för foder med för mycket spirulina då fisken kan få sotfläckar eller murriga färger. Ett annat mycket bra foder att komplettera med är Cyklops och då framförallt till yngel. Cyklops fungerar väldigt bra för att få igång matvägrande fisk och fisk i dålig kondition samt det är ett bra färgförstärkande foder. Utfodra så ofta du kan, det är bättre att ge mat flera gånger om dagen än allt på en gång, då spar du vattenkvalitén och fiskarna får ett jämt intag av mat.

Sjukdomar

Tropheus blir sällan sjuka, de är robusta och tål mycket stryk. Jag har varit med om helt sönderslagna fiskar som knappt kunnat simma, som återhämtat sig helt på bara någon vecka. Det är väldigt sällsynt med svamp, vita prick eller andra "vanliga" sjukdomar, men blir de sjuka är det oftast bukvattensot och då är det illa. När fisken får bukvattensot har tarmsystemet kollapsat och medicinering måste sättas in direkt, här kan det handla om timmar mellan att bota eller mista hela gruppen. Anledningarna till "buken" kan vara många men stress torde vara den största anledningen. Personligen har jag nog inte mist en *Tropheus* de senaste fem till tio åren på grund av bukvattensot. Följer man en del rutiner klarar man sig ifrån bukvattensot skulle jag säga. Här är mina rutiner för att slippa bukvattensot: Ny fisk koppas in i minst en timme innan den flyttas in i akvariet. Jag håller ut alla fiskarna i en stor balja och tar bort så mycket transportvatten jag kan, jag behåller 5

liter transportvatten i en 10 liters hink. Till den hinken tillsätter jag 5 liter vatten från akvariet som fisken ska gå i. Det nya vattnet skall slås i snabbt för att undvika en ammoniakspik. Sen slanger jag i den nya blandningen ner i transportbaljan med hjälp av en syreslang. När det är gjort gör jag om proceduren fast bara med nytt akvarievatten. Under hela inkopningen luftas transportbaljan med en syresten. Efter minst en timme är det dags att flytta in fisken i akvariet. Ny fisk får alltid gå utan mat i tre dygn och dag fyra börjar jag mata extremt försiktigt, vid den första matningen är det knappt så att alla får en smula var. Sen ökar jag matningen stegvis och efter cirka två veckor kan jag mata på för fullt. Ny fisk som ska tillsättas till en befintlig grupp kör jag alltid minst en månad i karantän i ett eget kar. När den nya fisken skall sättas in i gruppen flyttar jag alltid hela gruppen samtidigt till ett nytt kar för att undvika att de gamla fiskarna ger sig på den nya. Ska jag sätta in egna fiskar i en grupp sätter jag alltid in ungfiskar som får växa upp i gruppen. Jag sätter in dem i den storleken när jag kan se skillnad på kön för att kunna styra könsfördelningen i gruppen. Om jag byter fodertyp matar jag alltid en vecka med både det gamla och det nya parallellt för att vänja in fisken innan jag helt går över till det nya fodret. Vattenbyte minst en gång i veckan och beroende på storlek på kar ska mellan 50 och 70 procent bytas regelbundet. Filtren rengörs när det behövs men alltid i akvarievatten för att inte ta död på bakteriekulturen. Om olyckan ändå skulle vara framme måste det medicineras direkt, en bra måttstock är att om en *Tropheus* inte äter eller visar intresse av att äta är "buken" på gång. Om fisken har vit trådlik avföring är det oftast alldeles för långt gånget och den fisken kommer troligtvis inte att klara sig. Om du har en fisk som inte äter, vänta inte och se om den

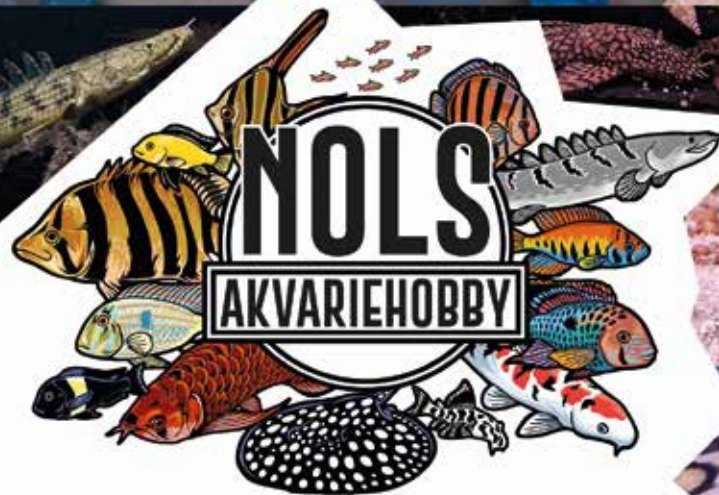
kanske äter i morgon, då är det försent! Jag har alltid medicin hemma, om det skulle behövas. Det som har fungerat för mig är en blandning av Octozin och Furapond. Octozin upptas invärtes och Furapond in- och utvärtes, kombinationen har visat sig fungera extremt bra mot bukvattensot. Octozin doseras en tablett till 22 liter bruttovolym på akvariet och Furapond en tablett till 100 liter brutto. Första dagen har du i Octozin och Furapond enligt ovan, dag två och tre har du bara i samma mängd Octozin. Efter fem dagar gör du ett delvattenbyte och provar att mata, ingen mat under medicineringsperioden. Ibland kan man bli lurad och tro att man åkt på "buken" då man kan se en uppsväld fisk i gruppen som är som en golfboll. Fenomenet har skett på någon timme från vanlig till "sjuk". Detta är honor som fått någon typ av äggledarförstoppning eller infektion. Skillnaden här är att individen är lika pigg som vanligt och äter som vanligt. Jag tar alltid bort dessa honor då jag alltid har egna yngel som jag kan fylla på med. Men jag känner fler som har plockat bort dem till egna kar och svullnaden har lagt sig på några dagar och sedan återinfört dem till gruppen. Jag hade inte chansat och låtit en sådan individ gå kvar med gruppen då det är svårt att veta om det kan orsaka smittspridning av något. Detta fenomen är extremt sällsynt, tror jag har haft tre honor på fem år av cirka 500 individer som har råkat ut för det. Så är det något, är det till 99 procent den vanliga "bukvattensoten".

Text
Peter Sjöborg

www.nolsakvariehoobby.se

20% rabatt på all fisk
för NCS-medlemmar!

Vi finns på följande sociala medier.
Följ oss gärna för att inte missa något !

Adress: Skolallén 4a, 449 42, Nol
Telefonnummer: 0303 33 22 41

Uaru

amphiacanthoides

Ett får i ulvkläder

Kilfläckscikliden, eller triangelcikliden, hade länge väckt min nyfikenhet. Handelsnamnet kommer från sidofläckens form. Främst byggdes ett sug upp då jag såg ett foto taget av Heiko Bleher runt 2010 där en massiv kraftigt orange biff till fisk med spretiga tydligt synliga tänder hade fångats i Amazonas under en av många resor den mannen gör. Han ansåg att den var en egen art och kallade den *U. sp. "orange"*. Än idag finns en hypotes att det kan vara egen art, återkommer om det längre ned i texten. Den var i alla fall så häpnadsväckande att ett frö till ett sug att skaffa egna exemplar såddes det året. Förutom det spännande utseendet delar de också det yngelvårdande beteendet med diskusfiskarna där ynglen föds upp via ett slemskikt på föräldrarnas kroppar.

Rio Canumã

Det frö som en gång såddes grodde sedan under många år för att utmytna i en möjlighet jag fick att köpa en grupp vildfångade från Rio Canumã, det vill säga exemplar som hade fångats i en känd flod år 2016. Kaj Persson på AquaZoo får ibland in spännande arter. Ett tips är att hålla lite koll på vilka nyheter han postar då och då. Jag kan inte helt förklara det, men jag triggas väldigt mycket av att veta varifrån de fiskar jag har kommer. Det får mig att leta information om hur mycket det strömmar där, hur undervattensbiotopen ser ut, vilka andra arter som finns. Men kanske mest om arten i fråga ser annorlunda ut än artfränderna från andra platser, det är väldigt tydligt att de flesta (åtminstone många) arter varierar i färg och teckningar på kroppen beroende på var de är fångade. Det är spännande att ta reda på. Just Rio Canumã är som ni ser på bilden en väldigt bred flod med vitvatten, det vill säga mycket partiklar och inte så god sikt, åtminstone under stora delar av året. Känner jag mig själv rätt brukar jag ha en del partiklar som snurrar runt i mitt akvarium så det fungerar säkert, hehe.

I naturen och i akvarium

Uaru amphiacanthoides hittas i naturen över sandiga eller leriga bottnar där det

kan samlas multnande löv eller grenar om strömmen så tillåter. Huvudsakligen är det inte en art som håller till i kraftiga flöden, men man glömmer ofta att ett stilla flöde i en flod är ett enormt flöde i ett akvarium. Problemet är väl i viss mån att i akvarium blir det väldigt turbulent medan en flod kan ge ett jämnare men starkt flöde. Arten har sin spridning runt Amazonasflodens huvudfåra och temperaturen varierar mellan 24 och 32 grader. De exemplar jag fick tag i kan mycket väl komma från de sydligaste delarna av dess spridningsområde. I akvarium hålls arten lämpligen mellan 24 och 30 grader.

Man finner dem ofta kring nedsjunkna stockar, grenar eller intill större stenar där de söker lä från strömmen, men också lätt kan gömma sig genom att sakta glida bakom en gren. Häftiga rörelser gör att de syns bättre och de är inte snabba nog att komma undan en entusiastisk jägare. Färgerna på fisken stämmer väl överens med omgivningen och gör dem svåra att finna trots att de ofta lever i klart vatten. pH varierar mellan 5,5 och 7,5 med lokala undantag och vattnet är typiskt mjukt till medelhårt.

När jag inreder ett akvarium har jag alltid ovanstående i åtanke. Mitt mål med inredningen är inte alltid att akvariet ska bli snyggt att titta på i sin helhet, fokus är istället på att i första hand skapa funktionella miljöer för fiskarna. Om jag ska vara helt ärlig brukar inte mina akvarier se så värst ut, men jag bygger dem för fiskarna i första hand. Dock kan jag få till vackra lokala miljöer, det vill säga en del av akvariet som ser vackert ut om jag får säga det själv. Det kan göra sig bra på bild när man ser fisken och en grov gren i lagom lutning över den. I detta fall ville jag bygga med grova grenar över stora böljande stenar insjunkna i fin sand, gärna med lite löv på botten. Över detta några riktigt grova ganska raka grenar som strålar från ett inre hörn ut mot andra kortsidans främre tredjedel snett nedåt. Utöver den grenen en annan större som ligger nonchalant på botten över stenarna och bildar en passage mellan den övre lutande och denna vågräta låga grova gren. Sedan sprider jag ut lite mindre grenar som dels skapar fina lokala miljöer men dels också håller fast eventuella löv så de inte omedelbart sugns in i filtret.

Jag har LED-spottar över akvariet med vilka jag kan justera ljuset genom att höja och sänka intensiteten, men också de ingående färgerna för att få ett så naturligt ljus som möjligt. Jag har nu testat ett

antal olika LED-belysningar och inget är i närheten så snyggt som när solljus letar sig in och ger liv åt akvariet. Varför ska det vara så svårt, gr.

Övriga arter i akvariet

Jag får ibland ryck när jag bara måste ha en art eller fisk och det leder till problem. Just i detta akvarium hade jag nog gärna haft en färre art eller fisk. Jag har nu :

- *Heros notatus*, Río Jauaperi. En mycket vacker *Heros* som fick mig nyfiken då jag endast sett enstaka bilder på dem på internet men aldrig hört om någon som har haft dem.
- *Pterophyllum scalare*, Rio Essequibo i Guyana. En rödprickig scalare med mycket vackra drag. En skönhet. Kanske skulle jag ändå välja bort dem då de helst leker på breda blad och *Uaru* tillsammans med *Heros* käkar allt i bladväg så det inte blir några lekytor kvar. Jag hade hoppats på att de kunde leka på några halvsmala grenar, men icke ännu...
- *Bujurquina vittata*, Poconé. En lokal variant som tycks något gulare och med orangegult i de yttre delarna av fenorna. En munruvare som fungerar klockrent med de övriga.
- *Geophagus* sp. "Rio Teles Pires". En liten mycket aktiv jordätare med enormt härlig personlighet. Köp om ni kommer över den.

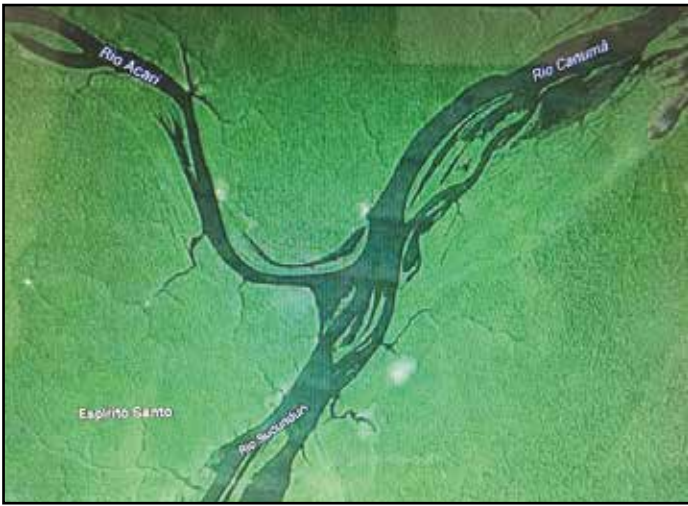
Akvariet är på 936 liter och rymmer egentligen ganska lätt dessa arter, med undantag då för just scalaren som inte riktigt passar in på grund av leksvårigheterna. Alla har nu levt ihop i 18 månader i harmoni.

Övriga arter inom släktet

Uaru cf. amphiacanthoides eller *Uaru* sp. "orange"

Den art som Heiko Bleher hade upptäckt och som då var revolutionerande med sin kraftiga orange färg och spretiga stora tänder. Troligen var det en väldigt stor variant av en lokal *Uaru* han hittat. *Uaru* sp. "orange" anses ha högre kropp, orange buk som ung, den svarta triangeln är separerad från fläcken vid fästet av stjärtfenan, samt orange ögon.

Nu när jag haft *Uaru* ett tag och sett väldigt många foton på andras *Uaru* känner jag mig rätt övertygad om att den skillnad som finns hos "sp. orange" är en del i ett bredare spridningsmönster av variation i utseende och därmed ingen egen art. De skillnader som beskrivs finns hos väldigt många vildfångade fiskar men i olika grader.

Utbrott av *Oodinium* (Sammetsjsjuka) kort efter inkoppling av dem.

Miljöbilderna: Rio Canumã. Foto: Hudson Crizanto.

***Uaru fernandezyepezi* – The Holy Grail!**

Denna firre har kommit att bli en besatthet hos mig, när jag känner att jag har de rätta förutsättningarna ska jag absolut skaffa mig en grupp, men då helst med känd fångstplats. Den är en sjukt vacker firre som delar många beteenden och vanor med sina släktingar, men ser väldigt annorlunda ut ändå.

Ulven och Fåret

Åter till *Uaru amphiacanthoides*. När man

ser denna vackra fisk slås man, jag i alla fall, av dess mäktiga profil. Kraftiga käkar med tydliga tänder och bred panna. Visst ser den hyggligt snäll ut, men det ser ut som om det mullrar något kraftfullt under skinnet på arten. Närmar jag mig karet kommer de gärna glidande och stirrar på mig, med inte helt oskyldiga ögon. Mer som: ”Ge mig lite mat kära du... eller så dödar jag de gulliga scalarerna du gillar så mycket” blink blink.

Trots sin massiva mäktighet är dessa

mycket stora fiskar ytterst vänliga inom arten och mot andra arter i akvariet. De är ciklider så det händer visserligen att de jagar undan de andra vid lek, men aldrig har de bitit någon av de andra fiskarna. *Uaru* är omnivora, det vill säga de äter vad som helst, hehe. Nej, de äter växter och de äter snäckor och insektslarver. Även små fiskar kan enligt rapporter slinka ned om det ges tillfälle, jag själv har aldrig sett tendenser till det, men jag har heller inga tetrar eller andra små fiskar i akvariet. Inga

Uaru amphiacanthoides, Rio Canumá.

växter går egentligen att ha, olika former av crinumlökar går dock, men knappast anubias som annars brukar klara sig. Jag som har *Bujurquina* i samma akvarium fyller då och då på med eklöv och till och med torra eklöv (näja, de blir snart blöta i akvariet) räcker inte särskilt länge. *Bujurquina* simmar snabbt fram och rycker loss bitar och käkar upp.

”Visst, de ser ut som skräckinjagande ulvar men de äter växter och betar sig som får i det stora hela.”

Lek men ändå ej

Jag började med två hanar och två honor och snabbt formades två par, bara några dagar efter att jag koppat in dem. Ett av paren lekte och fick frisimmande yngel en månad efter att jag skaffade dem.

Jag lät ynglen gå med föräldrarna för att plocka vid någon framtida lek (vilket jag nu ångrar). Jag ville ju helst av allt se när de har en yngelsvärm runt sig som äter av slemskiktet de producerar under yngelvården. De lekte därefter var tredje till var fjärde vecka och jag väntade på att få se ynglen klara sig och på att få se den där yngelsvärmen runt föräldrarna, såsom man kan få se hos diskusfiskar. Men icke.

Jag hade ju två par och fick efterhand en fråga om jag ville sälja ett par. Visst, det borde väl vara lugnt. Då hade jag sedan ett par kvar, fiskarna verkade gilla varandra och även de hade lekt, så jag kände mig lugn inför beslutet.

Nu efter tolv månader med detta enda par ångrar jag mig bittert att jag inte sparade yngel eller det andra säkrare paret. De jag har leker, men alla ägg vitnar och det blir inte ens frissimmande yngel, inte en gång. Det kan mycket väl vara två honor eller så är någon av dem ofruktsam. Sorg och elände. Nåja, de är underskönt vackra ändå!

Könsskillnaderna är minimala och eftersom jag kanske har två honor ska jag nog inte uttala mig om skillnader. Det är eventuellt bara könsöppningarna som skiljer dem åt, men inte ens där kan jag avgöra, jag tycker mina har en trubbig eller en spetsig, men vem vet. Arten finns med både röda och orange ögon. Förr trodde man det var ett sätt att skilja könen åt (Heiko Bleher 2009).

Sjukdomar och elände

Under de två år jag haft dem har jag följts av sjukdomar, vilket jag normalt aldrig har. Jag misstänker att de fått med sig någonting från Rio Canumã, där de fångades, och som är svårt att utrota i akvarium, men det kan omöjligt vara hela sanningen. Kanske är de känsliga? Ok, hur sköter jag akvariet då, kanske ligger en delförklaring i det? Jag byter 40 procent av vattnet varje vecka utan undantag. Jag byter med 15 gradigt vatten som passerar ett kolfilter där jag byter patron cirka en gång per kvartal. Jag har dammfilter med en extern pump på 12 000 liter per timme som jag ställt på cirka 6 000 liter per timme och riktar så det blir en cirkulerande rörelse på vattnet som jag suger in i en modul fylld med biomedica. Jag mäter då och då nitrit och nitrat, men har aldrig haft flämtande fiskar eller annat trubbel. Övriga fiskar har inga symptom. Jag skulle vilja ha kontinuerligt vattenbyte, fattar inte varför jag inte bara fixar det, lat, antar jag.

Oodinium; hål i huvudet; avmagring

De första veckorna såg jag att de såg ut att trivas, de höll sig framme och var nyfikna. Efter en månad eller så såg jag allt mindre av en av fiskarna och antog att det var en hona med yngel, de hade nämligen lekt en hel del. Dock ökade misstänksamheten när jag mer och mer sällan såg den vid matning och till slut förstod jag varför. Den hade blivit helt grå och dimmig på

Min drömfisk är *Uaru fernandezyepezi*. Den är lika svår att få tag i som namnet är svårt att uttala snabbt. Foto: Scott Vern.

huden. Alldeles för långt gången sammetssjuka eller *Oodinium*. Jag skaffade snabbt medikamenter och behandlade, två dagar senare såg den helt frisk ut, men jag fortsatte behandlingen enligt plan. Piggheten återvände likaså färgerna och lektagen. Puhh.

Ett halvår senare samma visa igen, men då såg jag snabbt att den höll sig undan, jag jagade fram den med håven och såg begynnande *Oodinium* igen. Medicinering igen.

I perioder blev paret avmagrat, men bara vid två tillfällen och för kortare perioder, möjligen var det i startskedet av oodiniumsjukan, men det är lite osäkert. Inget bestående dock.

Nu i höstas såg jag att den jag tror är honan, som också varit mest drabbad av sjukdomar, hade gropar i huvudet och var hängig. Jag valde att observera och det gick över och den har nu inga spår av någon sjukdom. Det har varit lite trassligt med denna art, kanske är den mer känslig än jag tror, kanske gillar den inte de ganska stora vattenbytena. Vet ej, men på det stora hela är de välgödda, utfärgade lugna självsäkra ciklider som ser ut att trivas och jag njuter av dem när jag sitter och tar en kopp kaffe vid akvariet.

Referenser

- Bleher H (2009). *Uaru cf. amphiacanthoides*. Practical Fishkeeping magazine. Hämtad januari 2018. <https://www.practicalfishkeeping.co.uk/features/articles/uaru-cf-amphiacanthoides>
- Eigenmann CH, Eigenmann RS (1891). A catalogue of the freshwater fishes of South America. Pro-

- ceeding of the United States National Museum XIV: 67-69.
- Günther ACLG (1862). Catalogue of the fishes in the British Museum. Catalogue of the Acanthopterygii, Pharyngognathi and Anacanthini in the collection of the British Museum. Catalogue of the fishes in the British Museum London 4: i-xxi, 1-534.
- Heckel JJ (1840). Johann Natterer's neue Flussfische Brasiliens nach den Beobachtungen und Mittheilungen des Entdeckers beschrieben (Erste Abtheilung, Die Labroiden). Annalen des Wiener Museums der Naturgeschichte s. 325-471.
- Kullander SO (2003). Family Cichlidae (Cichlids). Check list of the freshwater fishes of South and Central America s. 605-654.
- Schomburgk RH (1843). Ichthyology- Fishes of British Guiana - Part 2. The Natural History of Fishes of Guiana s. 130-201.
- Steindachner F (1875). "Beiträge der Kenntniss der Chromiden des Amazonenstromes. Sitzungsberichte der Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften. Mathematisch-Naturwissenschaftliche Classe. v. 71 (pt. 1) s. 61-137
- Steindachner F. (1879). "Ichthyologische Beiträge (VIII)". Sitzungsberichte der Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften. Mathematisch-Naturwissenschaftliche Classe. v. 80 (n. 1-2) s.119-191.

Text och foto
David Reidemyhr

Rød/Grøn – Simpelt navn til en fantastisk fisk

Vi har alle nogle arter vi føler lidt mere for. De arter vi vil køre langt for at få fat i, betale lidt ekstra for at eje, samt vil give lidt bedre akvarieforhold. – En såkaldt ”holy grail”. For mig er *Haplochromis* sp. ”ruby green” en ”holy grail”, og en art som jeg satte mig for at finde og hjembringe fra Afrika.

Uganda er et hotspot for arter indenfor *Haplochromis* slægten, til dels i kraft af deres andel af Victoriasøen, men i særdeleshed også på grund af alle satellitsøerne omkring Victoriasøen. Specielt er Lake Kyoga og småsøerne derom, fyldt med endemiske arter, som med deres lille størrelse og flotte farver, alle udgør fremragende og populære akvariefisk. I 1990’erne blev der således eksporteret arter ud af Uganda til akvarie hobbyen, men eksporten stod kun på i en kortere periode. Hos NaFIRRI (National Fisheries Resources Institute) blev en ledende forsker bekymret for denne opfiskning af akvariefisk, idet han ikke mente at de små populationer af endemiske arter, kunne tåle at blive fisket og eksporteret i en sådan grad som det var tilfældet. Således fremadsynet fik han indført et forbud mod eksport af *Haplochromis*, - et forbud som stadig gælder den dag i dag.

Da jeg i 2009 første gang fik øjnene op for *Haplochromis* sp. ”ruby green”, fandtes der mig bekendt ingen af dem i Danmark. På det tidspunkt havde forbuddet mod deres eksport stået på i næsten 15 år, så det at finde rene akvariestammer efter så mange år, var ikke nemt. I det hele taget var det kun nogle få af de arter som blev eksporteret fra Uganda i 90’erne, som man fortsat kunne finde i akvarie hobbyen så mange år efter. *Astatotilapia latifasciata* var uden tvivl den mest populære art der blev eksporteret på daværende tidspunkt, og en art man stadig relativt nemt kan finde i butikkerne i dag. Et enestående

For mig er *Haplochromis* sp. ”ruby green” en ”holy grail”.

eksempel på, at man sagtens kan holde en art kørende i akvariemiljøet i mange år – hvis den ellers falder i nok akvaristers smag. *Pyxichromis orthostoma*, *Lipochromis parvidens*, *Xystichromis* sp. ”kyoga flameback” og *Haplochromis* sp. ”ruby green” var de andre tilbageværende Lake Kyoga arter, som man med lidt held, stadig kunne finde i hobbyen i 2009.

I Tyskland kom jeg på sporet af en mand som holdt *Haplochromis* sp. ”ruby green”, og af ham købte jeg en flok unger. Jeg var rigtig glad for de fisk, og jeg holdt stammen kørende nogle år, indtil jeg til sidst måtte kassere dem grundet indavl. Jeg nåede simpelthen til et punkt, hvor alt det yngel jeg fik havde defekter, og der var derfor ingen ide i at fortsætte. Jeg kunne ikke finde flere stammer i Tyskland, og de *Haplochromis* sp. ”ruby green” jeg kunne få i Sverige, var efter min overbevisning hybridiseret med andre arter. – Mit even-

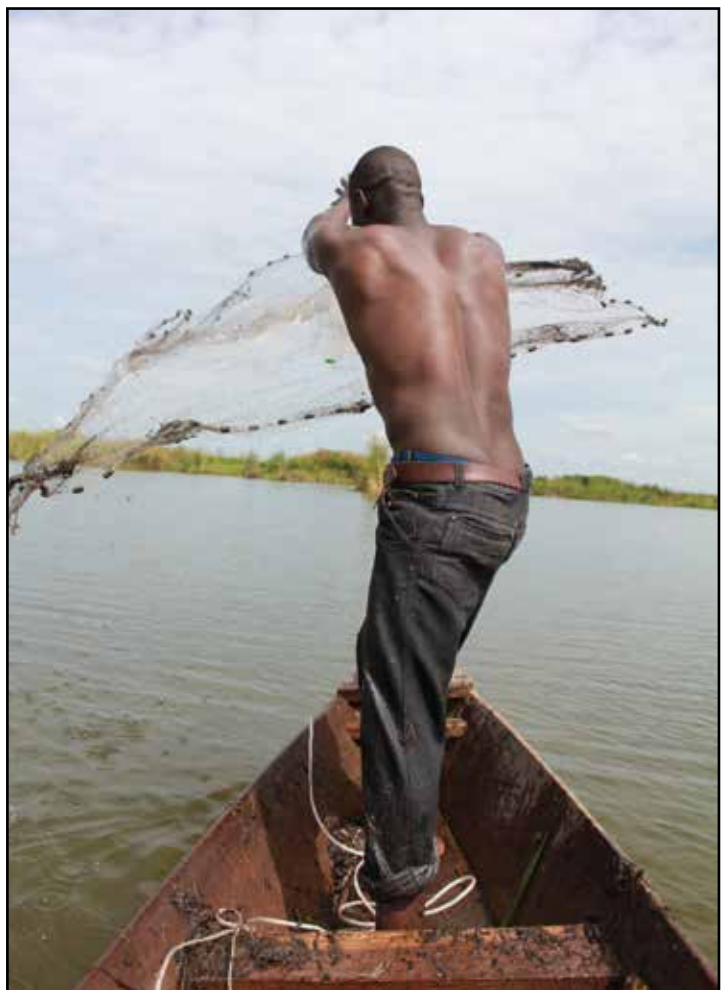
tyr med *Haplochromis* sp. ”ruby green” stoppede altså for en stund her.

Vidt udbredt i Uganda

Da jeg i 2014 første gang besøgte Uganda, og kunne konstatere at *Haplochromis* sp. ”ruby green” var en relativt udbredt cichlide i landet, spirede tanken naturligvis om at jeg skulle prøve at hjemtage nogen. At tanken i det hele taget syntes realistisk, var at jeg på daværende tidspunkt og stadigvæk i dag, samarbejder med et forskningsinstitut i Schweiz, og derigennem har tilladelse til at hjemtage fisk i forskningsøjemed. Og netop *Haplochromis* sp. ”ruby green” er interessant for forskningen. For hvor vi over en årrække har kunnet konstatere at arter er forsvundet i naturen, har populationen af *Haplochromis* sp. ”ruby green” derimod kunnet bestå mange steder. Og hvorfor nu det? - Har *Haplochromis* sp. ”ruby green” ala *Pseudocrenilabrus multicolor*

Dominerende han.

Vi fisker i forskellige typer af søer, og har haft held til at finde *H. sp.* "ruby green" i dem alle.

victoriae, formået at kunne tilpasse sig forandringer hurtigere og bedre end andre arter? Og hvorfor er *H. sp. "ruby green"* så meget mere udbredt og at finde i alle Kyoga søerne, end hvad de andre Kyoga *Haplochromis* er? Det er spændende spørgsmål, som forskerne måske finder svar på en dag. Indtil videre har vi haft held til at finde *Haplochromis sp. "ruby green"* på følgende lokaliteter der ses afmærket på kortet. De morfologiske træk synes mere eller mindre ens på alle lokaliteterne, uden at vi dog har haft lejlighed til at studere og sammenligne fiskene grundigt.

Som sagt blev jeg ret opsat på at finde og hjembringe nogle *Haplochromis sp. "ruby green"*, men det er nemmere sagt end gjort. For et er at finde hannerne – det er let. Der findes nemlig ingen andre arter i Uganda, som i kombination med den flotte røde ryg, også har en mørkegrøn bug. Nej, problemet er at finde de rette hanner! Stort set alle *Haplochromis* hanner fra disse søer er farveløse og grå- grønlig, og er nærmest umulige at artsbestemme. Så taktikken i både 2014 og 2015, var at tømme de mundrugende hanner for yngel, som jeg mente kunne være *Haplochromis sp. "ruby green"*. Derved så satse på, at disse unger med tiden ville vokse op og være den art jeg søgte – men desværre var der intet held med den taktik.

I 2017 besluttede jeg mig for at gå med en anden taktik, og den bestod i at fange og hjembringe 3 voksne hanner, og 10 forskellige hanner fra samme sø som hannerne. Planen var så at studere fiskene i akvariet i Danmark, og se om ikke jeg kunne have held til at få et par hanner med hjem af den rette art.

Efter at fiskene kom hjem, viste en af hannerne sig hurtigt dominerende, og ydermere efter en måneds tid havde en af hannerne skuffe. Jeg var selvfølgelig glad for at have fået skuffe, men lod mig ikke ovenud begejstre, idet *Haplochromis* meget nemt krydser med hinanden, og jeg dermed potentielt bare havde fået lavet hybrider. Anyway, jeg beholdt ungerne og iagttog hvad der så ville ske. Efter nogen tid, fik samme hun igen skuffe, og jeg følte mig lidt mere optimistisk imod at have fundet en korrekt hun. Jeg bestemte mig herefter for at tage den dominerede han væk, og se hvad der skete når betahanden fik frit valg mellem alle 10 hanner. Til min store glæde, fik den samme hun igen skuffe, men nu med betahanden som fader til ungerne. Også disse unger blev gemt, og jeg tog betahannen væk, og lod den sidste han forsøge sig med alle hannerne. Og ja,

han ynglede minsandten også med den samme hun som de andre hanner, og ingen af de andre hanner. På dette tidspunkt var der nu gået et år, og jeg følte mig 100 % sikker på, at ud af de 10 hanner jeg havde bragt med hjem, der var én, men desværre kun én, en *H. sp. "ruby green"*.

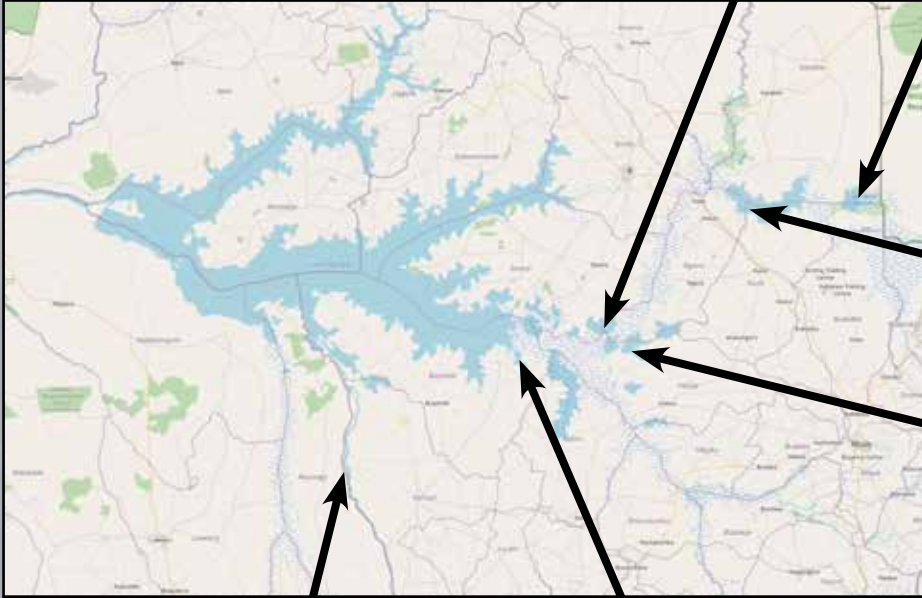
Imellem tiden var de første F1 unger også blevet så store at det var tydeligt, at de ikke var hybrider. – Så jeg begyndte at sammensætte F1 hanner med de VF hanner de ikke var i familie med, for at lave så mange ubeslægtede linjer som muligt, inden jeg til sidste samlede alle individer fra alle stammer i et 576 liter akvarie. I bund og grund var det ret utroligt, at det kun var én ud af 10 hanner, som fik skuffe i løbet af det år jeg kørte avlsforsøget. Som nævnt er *Haplochromis* kendt for nemt at kunne krydse med hinanden, hvis ikke hannerne har adgang til deres korrekte hanner, eller hvis disse er underkuede af andre arter i et akvarium.

I 2019 fangede jeg to nye VF hanner fra samme sø som de andre fisk jeg fangede i 2017, og de to hanner har jeg krydset ind med flere forskellige af de F1 hanner jeg tidligere har avlet. Igen gemt disse unger, og efterfølgende krydset dem med hinanden – Så ja, en masse avlsnørderi fra min side, så jeg kan få udvandet at jeg i sin tid kun er startet med en enkelt huns gener. For de fleste akvarister er dette avlsarbejde en for stor og pladskrævende opgave, og derfor ender mange stammer med at blive indavlede og defekte. – Netop som jeg oplevede det med mine første *Haplochromis sp. "ruby green"*, og hvilket jeg vil bestræbe mig på at undgå med denne nye stamme.

Levevis

Haplochromis sp. "ruby green" er som så mange andre *Haplochromis* fra Uganda, ubeskrevet og ikke navngivet. Så længe ingen vælger at beskrive arter, vil vi kende den på det lettere naive navn "ruby green", som i alt sin enkelthed beskriver hannens farve – rubin rød og grøn. Arten er endemisk for Uganda, og som sagt udbredt i hele Lake Kyoga systemet. Vi har fundet dem både i lavvandede søer, små søer, store søer, grumsede søer, klare søer, og sågar i Nilens strømmende vand. Min stamme er fra Lake Nawampasa, hvor de lever af at skrabe, eller nippe epifytter af vandplanter. Den har ikke en så bred kæbe, som mange af de andre typiske Tanganyika eller Malawi alge skraber har, men i stedet en mere tilspidset mund. Det er muligt at de *Haplochromis sp. "ruby green"* som vi har fundet på andre lokali-

Der er små geografiske variationer i hanner-nes farver, men dog tydeligt at se hvordan det er samme art der er spredt sig over et stort område.

Artsakvarium med VF og FI der har deres oprindelse fra Lake Nawampasa.

teter, har udviklet andre fødepreferencer end epifytter, men for at kunne klarlægge det, kræver det en nøje undersøgelse af hver populations tænder og kæber – noget der ikke er blevet studeret endnu.

I akvariet

Der er ikke nogen vanskeligheder i at holde *H. sp.* "ruby green" i et akvarium, og den adskiller sig ikke nævneværdigt fra andre *Haplochromis* i hverken temperament eller behov. Personligt har jeg mine i et 576 liters artsakvarium, hvor jeg i bunden har fint sand, storestensætninger og enkelte planter. Arten bliver 12-14 cm., og vil kunne trives i akvarier fra 300 l. og større. Man bør altid holde 5+ hanner, eller alternativt kun én han med flere hunner. Hunnerne er ikke aggressive indbyrdes, og hannerne viser kun lidt aggressivitet når en eller flere hunner er klar til at gyde. Jeg fodrer varieret med kvalitetstørfoder, hvoraf den største andel er med plantebaseret protein. Konkret bruger jeg NorthFin Veggie som hovedfoder, suppleret med én gang om ugen at fodre med frostfoder

i form af hvide myggelarver, artemia og mysis. Jeg fodrer ALDRIG med røde myggelarver, og kan ikke anbefale nogen at give deres *Haplochromis* arter røde myggelarver. – Dertil er de simpelthen for urene, og man risikerer store maveproblemer for sine fisk. Derimod kan en ugentlig fastedag anbefales, og min ligger altid samme dag som jeg udfører vandskift. Med den optimale pleje, er det let at få arten til at yngle. Hunnen er mundrungede i ca. 21 dage, hvorefter ynglen kan opfodres på knust tørfoder. Jeg har allerede spredt hundredvis af unger rundt i Europa og til USA, og der er derfor ingen grund til at frygte, at denne art ikke vil være at finde i hobbyen i mange år fremover, forudsat at vi formår at undgå for meget bror/søster indavl. – Så byt lidt hanner med hinanden derude, og gør jeres til at vi holder arten sund. Nok har denne art vist sig tilpasningsdygtig i naturen, men med de menneskeskabte forandringer- og klimaforandringer vi ser overalt, der kan selv denne art også snart være fortid i sine oprindelige habitater.

Text och foto
Kim Pedersen

Följ oss på

Fotograf Jenna Maiden

Örebro Akvariefisk

FISK MED KVALITÉ VÅR AFFÄRSIDÉ!

Besök butiken på Olofsgatan 23, 702 86 Örebro.
Måndag 15:00-18:00
Tisdag - Onsdag STÅNGT
Torsdag 15:00-18:00
Fredag 14:00-18:00
Lördag - Söndag 10:00-14:00

Wallaceochromis Lamboj, Trummer & Metscher 2016

Spetsnosar från Västafrika

MCW Keijman

Som resande akvarist har jag haft möjlighet att besöka Ghana och Kamerun i centrala och västra Afrika vid ett flertal tillfällen i min jakt på ciklider. Detta till trots hade jag fortfarande många länder på min lista som jag ville besöka. Ett av dessa länder var Guinea, som gränsar mot Guinea-Bissau, Sierra Leone, Liberia, Senegal, Mali och Elfenbenskusten. Olyckligtvis blev ett tidigare försök att besöka landet omkullkastat på grund av det stora ebolautbrottet 2014. Så Guinea fick vänta lite. Men i februari 2020 hade jag anordnat en fångstresa för facebook-gruppen West African Cichlids till Guinea, så nu var det dags, jag skulle äntligen få resa dit!

Pelvicachromis-Wallaceochromis

Vi behöver göra en liten historisk tillbakablick vad gäller de arter som den här artikeln handlar om. Släktet *Pelvicachromis* upprättades 1968 av Thys van den Audenaerde som ett undersläkte till *Pelmatochromis* (Steindachner, 1894). Trewavas upphöjde det sedan till ett eget släkte 1974. Greenwood (1987) noterade att *Pelvicachromis humilis* hade ett större antal ryggkotor, 27 (mot 23 till 26) och en del andra skillnader mellan den

här arten och de representanter man då kände till och som vid tillfället tillhörde släktet *Pelvicachromis*. De rapporterade skillnaderna var: En längre och planare, till skillnad mot en mer rundad huvudprofil, och ett kortare avstånd mellan ögonen. De arter som då fortfarande var beskrivna som *Pelvicachromis*, nämligen *P. rubrolabiatus* Lamboj, 2004 och *P. signatus* Lamboj, 2004, visade upp samma skillnader gentemot övriga arter som *P. humilis*, varpå Lamboj delade upp arterna i två grupper. Grupp 1 med *P. humilis*, *rubrolabiatus* och *signatus*, och grupp 2 som fick husera alla övriga arter i släktet. Ytterligare undersökningar med mikro-CT skanner visade att *Pelvicachromis pulcher*, *taeniatus*, *roloffii*, *subocellatus*, *silviae* och *sacrimontis* hade tre rörformiga infraorbitala ben med mellanrum mellan det andra och tredje. Hos arterna i *humilis*-gruppen fanns bara två sådana ben, dessutom saknas ett mellanrum mellan första och andra benet. Dessa skillnader hos representanterna inom släktet *Pelvicachromis* gjorde att Lamboj nödgades skapa ett nytt släkte för de tre tidigare nämnda arterna 2016, nämligen *Wallaceochromis*. Namnet på släktet gavs för att hedra Alfred Russel Wallace, som samtidigt med Charles Darwin formule-

rade teorin om evolution genom naturligt urval. Han var också en banbrytare inom disciplinen biogeografi.

Följande kan användas som nyckel för identifiering av släktet *Wallaceochromis*:

- Sju mörka band på kroppen, som är synliga vid nästan alla sinnesstämningar, och en oval fläck vid stjärtfenans bas – för *W. rubrolabiatus*.
- Åtta mörka band på kroppen, som är synliga vid nästan alla sinnesstämningar, och frånvaron av en oval fläck vid stjärtfenans bas – för *W. signatus* och *humilis*.
- Mörka markeringar i både rygg- och stjärtfena hos hanen, mörk fläck i den främsta delen av stjärtfena hos honan – för *W. signatus*.
- Avsaknaden av mörka fläckar i fenorna hos båda könen – för *W. humilis*.

Wallaceochromis humilis, "Soukou". Ett par.

Yttre skillnader jämfört med *Pelvicachromis*

De avgörande skillnaderna mellan representanterna för släktena *Wallaceochromis* och *Pelvicachromis* kan sägas vara följande:

- *Wallaceochromis* har en maxlängd på 12 cm, vilket är ungefär 2 cm längre än maxlängden för *Pelvicachromis*.
- Huvudprofilen hos *Wallaceochromis* är längre och spetsigare än den hos *Pelvicachromis*, som har en rundare profil.
- *Wallaceochromis*-arterna har en mer nedåtriktad mun.
- *Wallaceochromis*-arterna uppvisar i stort sett alltid sju till åtta mörka vertikala band, oavsett humör. Dessa saknas alltid hos *Pelvicachromis*.

Släktets utbredning

Utbredningsområdet för arterna i släktet *Wallaceochromis* är begränsat till länderna Guinea, Sierra Leone och västra Liberia i västra Afrika. Man kan säga att *W. rubrolabiatus* och *W. signatus* har sitt utbredningsområde begränsat till Kolentes flodsystem i Guinea. *Wallaceochromis humilis* kan däremot ses över hela området inklusive Kolentes flodsystem.

Arternas livsmiljö

Även om utbredningsområdet är ganska stort lever arterna i i stort sett samma typ av miljö. Man kan säga att *Wallaceochromis rubrolabiatus* föredrar mindre vattendrag som ligger skyddade uppe i bergstrakterna långt från större bebyg-

gelse. Vattenvärdena mätte vi till: pH 5,98, 24,6 °C, 26 µS/cm. *Wallaceochromis signatus* förekommer även i större floder, av vilka Kolente (som flyter samman med the Great Scarsies i Sierra Leone) är den största. Kolentefloden har en bredd på cirka 50 meter och är som mest 1,5 till 2 meter djup. En annan skillnad vad gäller livsmiljö för *rubrolabiatus* och *signatus* är att vattendragen där *rubrolabiatus* förekommer ofta har klart vatten samt att det är mer strömt. Kolentefloden å sin sida är mer grumlig och flyter fram stilla genom landskapet. Vattenvärdena i Kolente var som följer: pH 6,8, 26,3 °C och 32 µS/cm. *Wallaceochromis humilis* kan finnas i alla möjliga habitat. Dessa kan vara små bergsbäckar, åar och även större sjöar. Vi kan anta att den här arten är mindre nogräknad eller mer anpassningsbar än de andra två. Min erfarenhet är i vart fall att *rubrolabiatus* och *signatus* är mycket känsligare än *humilis*, som verkar mer robust.

Biotop

Som beskrivits ovan lever arterna i detta släkte främst i bergsbäckar, medelstora floder och även i större sjöar. Men vad alla dessa biotoper har gemensamt är att de alla har sandig botten som ofta är täckt av ett lager detritus. På de olika ställen jag har besökt där dessa fiskar finns har det även funnits växter, bland annat *Crinum* och *Nymphaea*. Vidare kan sägas att dessa vattendrag för det mesta är omgivna av skog, som ger skugga tack vare överhängande grenar, buskar och högt gräs, vilket är något de här arterna verkligen uppskattar. Det här är skygga arter som därför ofta

uppehåller sig mellan grenar och stenar i vattnet. Både i sina naturliga vatten och i akvarium utökar de sitt revir vid lek. Området som tas i besittning kan ofta vara mellan 1 och 2 kvadratmeter, vilket med tanke på fiskens storlek är relativt stort.

En snabb beskrivning av arterna

Wallaceochromis humilis (typart för släktet)

Beskrivs 1916 av Boulenger som *Pelmatochromis humilis* och är den största arten i släktet och når en maxlängd av 12 cm hos hanen. Honorna blir lite mindre och stannar på 9–10 cm. Med tanke på artens stora utbredningsområde; Guinea, Sierra Leone och in i västra Liberia är det inte konstigt att det finns många olika färgvarianter av arten. Vad gäller kroppsform kan sägas att *W. humilis* har en långsträckt kropp, med spetsigt huvud och nedåtriktad mun. Att ge en korrekt beskrivning av färgerna blir knepigt på grund av alla färgvarianter, så här vill jag referera till bilderna. Skillnaderna mellan könen är fränsett tidigare nämnda maxlängd följande: Fullvuxna hanar har en spetsig utväxt på den övre tredjedelen av stjärtfenan. Denna saknas hos honan. Ryggfenan är hos hanen långt utdragen medan den hos honan slutar tvärt. Bukfenorna hos hanen är även de längre än hos honan. Den övre delen av stjärtfenan hos honan är iriserande, detta saknas hos hanen. Utöver det får honorna kolsvarta toppar på bukfenorna under uppvaktning och lek.

Wallaceochromis humilis, "Soukou", ett par med normal färgsättning.

Uppvaktar varandra.

W. humilis, "Fria".

W. hubilis, "Soukou". Hona.

Nyfångad hane.

Fina detaljer på stjärtfenan.

Fångad vid Kili River.

Wallaceochromis rubrolabiatus

Beskrevs 2004 av Lamboj med flera och var tidigare känd under namnet *Pelvicachromis* sp. Bandi 2. Både *rubrolabiatus* och *signatus* är något mindre än *humilis*. Namnet på den här arten kommer från latinets "rubrum", vilket betyder röd och kan beskriva både färgen på kroppen, vilken är rödbrun, och på läpparna som på latin heter "labiatum". Tillsammans blir det "rubro-labiatus", vilket ger röda läppar. Med en total längd av 10 cm för hanen är den något mindre än typarten för släktet (*W. humilis*). Honan blir även här något mindre och når en maxlängd av 7 till 8 cm. För en beskrivning av färgerna får vi återigen hänvisa till bilderna. Jag vill bara trycka på att färgsättningen mellan könen är totalt olika. Utbredningsområdet för *W. rubrolabiatus* är litet och är begränsat till Kolentes flodsystem. Framst förekommer de i floden Badi, som även den ingår i Kolentes flodsystem. Även om systerarten *W. signatus* förekommer inom samma flodsystem har man ännu inte kunnat påvisa om de båda arterna någonstans delar lokal. Detta får framtida forskning visa. Min personliga uppfattning är att *W. rubrolabiatus* är en mycket känslig art som lätt drar på sig hexamita (den kända håll i huvudet-sjukan), åtminstone har det varit så för mig. Det här har tveklöst att göra med vattenvärderna i mina akvarier. Men faktum kvarstår att arten är känslig för just det. Ett annat typiskt särdrag hos *W. rubrolabiatus* är att den som enda representant för släktet visar sju vertikala streck på kroppen. Systerarterna *humilis* och *signatus* har båda åtta dylika streck. Precis som hos *humilis* har hanarna en långt utdragen ryggfenan, och överdelen av stjärtfenan är utdragen i en spets. Ytterligare ett kännetecken, som bara kan ses hos honan, är en liten svart fläck två tredjedelar in på ryggfenan.

W. rubrolabiatus, nyfångad hane.

W. rubrolabiatus, nyfångad hona.

Två honor.

Ett par som uppvaktar varandra.

Två honor som bråkar.

Hona.

Hona.

Ung hane.

W. rubrolabiatus, hane

Wallaceochromis signatus

Även den här är beskriven av Lamboj med flera som den sista av de tre arterna i släktet. Med en totallängd av 10 cm är den lika liten som *W. rubrolabiatus*. Som jag ser det skiljer den sig utseendemässigt från *humilis* och *rubrolabiatus*. Hanens kropp är normalt sett kompaktare och smalare. Honorna är även här några cm kortare, och landar på 7 till 8 cm. När man skulle namnge den här arten tittade man på den svarta fläcken på hanens ryggfena, och på den ovala fläcken på honans stjärtfensrot. Latinets "signatus" betyder bärande på markör, eller markerad. *W. signatus* är den enda av arterna där hanen har svarta markeringar i ryggfenan. Den är även den enda arten som saknar de röda prickarna (*W. humilis*), eller de röda strecken (*W. rubrolabiatus*) i stjärtfenan. Även här känns det bäst att hänvisa till bilderna för en beskrivning av färgerna hos de båda könen. Här vill jag dock påpeka att *W. signatus* är den minst färggranna av arterna i släktet. Denna art har också en spetsig huvudprofil, som tillsammans med den nedåtriktade munnen är karakteristisk för detta släkte. Honan har ett mycket bra kännetecken, och det är den alltid synliga svarta fläcken på roten till stjärtfenan. Precis som för föregående art har vi även här ett mycket begränsat utbredningsområde, vilket även här är Kolentes flodsystem. De första exemplaren som hittades kom från floden Bandi, som ligger längs vägen mellan Kangasili och Sougeta i Guinea.

Nyfångad hane.

Nyfångad hona.

Hane.

W. signatus, honda.

Foder

När det kommer till frågan vilken sorts mat man ska ge dessa fiskar i akvariet, är det viktigt att se till vad de äter i naturen. I det fria äter de genom att tugga i sig bottensubstrat, i vilket det finns detritus som söks igenom i munnen efter ätbara partiklar. Det som äts är huvudsakligen lägre alger och diatoméer. Animalisk föda såsom insektslarver och räkägg äts inte. På grund av att de äter detritus hamnar även sand och dy i magen, det här tror man hjälper, eller kanske till och med är nödvändigt för att bryta ned den här svårsmälta maten. Det är därför att rekommendera att ett akvarium där man tänkt hysa dessa fiskar har fin sand som bottenmaterial. Det låter fisken behålla sitt naturliga födosöksbeteende. Jag matar mina *Wallaceochromis* bara med torrfoder, där jag varierar mellan flingor, fint och medelgrovt granulat.

Försvann praktiskt taget från hobbyn

Wallaceochromis humilis är relativt välbekant inom hobbyn. I slutet av 80-talet var *Wallaceochromis humilis* (då fortfarande känd som *Pelvicachromis humilis*) en relativt vanlig fisk som också frekvent importerades från förutnämnda länders akvariefiskeexportörer. Dessa var mestadels lokala varianter som kom från Guinea och ibland även från Sierra Leone. På grund av sina vackra färger blev de ett välkommet inslag i denna del av akvariehobbyn, som då hade en ganska stor skara av entusiaster. Nu för tiden ser man *Wallaceochromis humilis* bara väldigt sällan i våra akvarieaffärer. Och när det kommer till arterna *signatus* och *rubrolabiatus* (som blev beskrivna av Lamboj 2004) vilka vid den här tiden (på 80-talet) fortfarande var kända under namnen *Pelvicachromis* sp. Bandi 1 och

sp. Bandi 2, så blir det ju helt tyst. De två arterna fanns inte alls, eller bara inom en liten klick av akvarister. Detta gjorde i sin tur att det inte fanns speciellt mycket information om dessa arter. Förhoppningsvis kan artiklar som denna råda bot på detta. De få exemplar av *P.* sp. Bandi 1 och sp. Bandi 2 som kom in i hobbyn försvann också tyvärr efter några år.

Skötsel av *Wallaceochromis*

Jag har redan som hastigast berört hur dessa arter lever i naturen. Det är viktigt att så mycket som möjligt försöka efterlikna de naturliga förhållandena för att dessa arter skall känna sig hemma i akvariet. Tänk på att ha ett vatten med rätt värden (se ovan), men också att förse akvariet med ett lämpligt bottensubstrat (fin sand, gärna blandad med ett finare grus), tillräckligt med gömställen i form av rötter och stenar som de kan gömma sig bland vid fara. Det är möjligt att hålla dessa arter i relativt små akvarier med en längd av 1 meter. Men för att försäkra sig om att de ska klara sig över en lång tid måste man se till att det finns gott om gömställen för honorna att dra sig undan i när hanarna blir för närgångna. Ett bra biologiskt filter är också av största vikt. *Wallaceochromis*-arterna förekommer i långsamt flytande vattendrag och i sjöar med lite eller ingen vattenrörelse, det kan därför vara klokt att inte ha alltför stark cirkulation i akvariet, eftersom det inte är så de lever i naturen. *Wallaceochromis*-arterna är parbildande grottlekare (de leker i grunda gropar som kan vara i en naturligt förekommande grotta, eller så kan de vid behov gräva ut en under en rot eller sten), som ofta, även i akvarium, håller ihop som par under lång tid. Äggen läggs på en i förväg rengjord yta och kläcks vid en temperatur av 25 °C efter tre dagar, och efter ytterligare sex till

åtta dagar kan man se frisimmande yngel. (Här vill jag som översättare inflika att om man vill ha en jämn könsfördelning bör temperaturen vara 23 °C vid leken, enligt Rene Krüter). Ynglen tar redan vid första dagen som frisimmande nykläckt *artemia*, och växer därav bra. Kullarnas storlek kan variera beroende på honans kondition, men ligger oftast mellan 50 och 60, ända uppemot 100. När ynglen blir frisimmande kan föräldrarna uppvisa ett svart horisontellt streck mitt på kroppen i två veckor, det strecket försvinner av sig självt när yngelvården fortsätter. Yngelvården pågår i cirka två månader, efter vilka de flesta av ynglen vuxit på sig rejält. I naturen har ju yngel som vuxit på sig mycket när föräldrarnas vård upphör större chans till överlevnad, det är därför dessa arter skyddar sina yngel så länge.

Arternas status

Inga biotoper eller livsmiljöer för någon av de tre arterna är direkt hotad, då utvecklingen i länderna vi pratar om, Guinea, Sierra Leone och Liberia, för närvarande inte går i någon rasande takt. Dessutom ligger, som tidigare nämnts, de flesta fångstplatserna så långt från bebyggelse att även det hjälper till att skydda dem. Inte heller är det kommersiella fisket (för akvariehobbyn) så omfattande att det utgör något hot mot någon eller några av populationerna. De exporter som förekommer är sporadiska, vilket i sin tur gör att släktet inte, eller väldigt sällan, förekommer i akvariehandeln. Därför är det viktigt att hålla existerande varianter ”rena” och försöka odla dem så att de kan spridas till andra entusiaster. För de här fina fiskarna är verkligen värda att ha och att bevara inom hobbyn.

Referenser

- Lamboj. A. (2004) *The Cichlids of Western Africa*. Birgit Schmettkamp Verlag.
- Lamboj. A. (2004) *Pelvicachromis signatus* and *Pelvicachromis rubrolabiatus*, two new cichlid species (Teleostei, Perciformes) from Guinea, West Africa. *Zootaxa*, 454, 1–12
- Lamboj. A (2016) *Wallaceochromis* gen. nov, a new chromidotilapiine cichlid genus (Pisces: Perciformes) from West Africa. *Zootaxa*, 4144,124–130

marknad@ciklid.org

om du vill annonsera i
Ciklidbladet eller på www.ciklid.org

Text och foto
MCW Keijman

Översättning: Mats Johansson

ZOO MARKET

Göteborgs största djurvaruhus

Nålmärken från akvarieföreningar i Sverige

I snart 90 år har akvarieföreningar i Sverige använt nålmärken som reklam för både föreningen och hobbyn samt för att förstärka samhörigheten akvarister emellan. Dessa nålmärken är nu en del av den svenska akvaristikhistorien som håller på att bli bortglömd. Med detta upprop hoppas vi väcka ert intresse för dessa (oftast) vackra små konstverk i metall och emalj. Tveka inte att kontakta författarna om ni känner till ytterligare nålmärken som vi inte har med i denna artikel!

För 50 år sedan hade nästan varenda förening, organisation och företag nålmärken. Ett snyggt nålmärke på jackan leder ofta till att ett samtal påbörjas, och kanske leder det i slutändan till en ny föreningsmedlem? Av någon anledning är nålmärken, eller pins, inte lika populära längre. Kanske beror det på att kavaj och kostym inte används lika mycket som förr? Eller är det bara inte modernt längre? Eller finns det så mycket annat att de helt enkelt har glömts bort?

Naturligtvis har även Nordiska Ciklidsällskapet haft ett nålmärke! Vi kan i detta sammanhang inte låta bli att citera Yngve Skoglund från Ciklidbladet nr. 1 från 1970 när NCS:s nålmärke släpptes: *"ett (märke) som syns, och som brännmärker Dig som "Ciklid-idiot" eller vad Du vill. Och det är just meningen med nålen. Akvariehandlarn vet vad Du går för, och visar vad han har i ciklidväg. Vi NCS:are känner igen varandra på Riksstämmor, besök i akvarieaffären, på utställningsbesök o.s.v. Man vet, att där har man någon att snacka med. Så skaffa Dig nålen."* Yngve Skoglund var Ciklidbladets redaktör 1967–1978 samt tillsammans med Yngve Öst Nordiska Ciklidsällskapets grundare.

Nordiska Ciklidsällskapets nål har varit slutsåld i över 40 år! Vore det kanske dags att ta fram en ny nål?

Akvarieföreningar i Sverige

Om man undantar akvarieföreningarna Göta och Linné, som existerade en kort tid före första världskriget, var Sveriges första akvarieförening Göteborgs Akvarieförening som bildades 1925. Året därpå, 1926, bildades i tur och ordning Malmö Akvarieförening och Stockholms Akvarie- & Terrarieförening. Totalt har över 210 akvarieföreningar funnits i Sverige. Vissa har bara existerat något år medan några fortfarande har en vital verksamhet. Att notera är att av de tre äldsta akvarieföreningarna är Stockholms akvarieförening och Malmös akvarieförening fortfarande aktiva. I skrivande stund (november 2020) finns det 22 aktiva akvarieföreningar i Sverige. Akvarieföreningarnas glansperiod var utan tvekan 1950-, 1960- och 1970-talen, då det somliga år fanns över hundra aktiva akvarieföreningar i Sverige samtidigt.

Nålmärken

Hur många av de över 210 akvarieföreningarna som varit aktiva i Sverige har haft nålmärken? Alla har inte haft det, men vissa av föreningarna som existerat länge kan ha haft olika loggor och nålmärken under årens gång. Vi vet inte hur många olika det finns! Här presenterar vi dem vi har hittat, sedan behöver vi er hjälp med resten. Om någon av Ciklidbladets över 1 000 läsare känner till, eller rentav har i sin ägo, något nålmärke som inte visas i denna artikel skulle vi bli ytterst tacksamma och glada om ni hör av er till oss. Vi har varit i kontakt med de 22 nu aktiva akvarieföreningarna och fått fram att sju av dem har nålmärken. Några av dessa föreningar har haft nålmärken tidigare men har det inte längre.

Svårare har det naturligtvis varit att få information om vilka av de nedlagda föreningarna som haft nålmärken. Vi har först och främst frågat ut akvarister som

1. Nordiska Ciklidsällskapets föreningsnål, som föreställer hane och hona av malawicikliden *Melanochromis auratus*, blev klar januari 1970 (CB 1970-1). Formgivning av NCS:s styrelse och Lagerströms fabriks AB i Mjölby som också tillverkade de 300 föreningsnålarna (CB 1969-4). D=22 mm. Foto: K. Nilsson.

varit aktiva i akvarieföreningar länge, några av dem hade även äldre nålmärken i sina gömmor som vi fått fotografera.

Dessutom har vi letat på loppmarknader, internetauktioner och butiker som handlar med nålmärken samt talat med nålmärkes-samlare. Det är dock bokstavligen talat som att leta efter en nål i en höstack! Det finns en enorm mängd nålmärken på marknaden, främst från olika idrottsföreningar, och att hitta de jämförelsevis mycket få akvarieföreningsmärkena är inte lätt. Vi har trots detta lyckats hitta en del äldre märken som vi kunnat identifiera, till stor del med hjälp av bilder i tidskriften Akvariet. Vi har även funnit två märken som vi tror kommer från svenska akvarieföreningar (bild 28) men vi vet inte vilka. Om någon av läsarna kan ge besked, hör av er!

SARF:s förtjänstmärken

Redan 1932 väcktes förslaget att Sveriges akvarieföreningar borde ha ett gemensamt nålmärke (Akvariet 1932–11). Stockholms Akvarie- och Terrarieförening hade sedan tidigare ett eget märke som vi dock inte känner till hur det såg ut. Tre förslag på gemensamt märke togs fram (Akvariet

2. Bollmora Akvarieklubbs föreningsnål (vänster) skapades 1971 av klubbens kassör Inga Hillman (13 x 15,5 mm). Även ett förgyllt förtjänstmärke (höger) togs fram för att delas ut till medlemmar som utmärkt sig speciellt (12 x 14 mm). Förtjänstmärket tillverkades av Sporrang och numrerades, det första gick till BAK:s bibliotekarie Sten Fornbäck 1983. Bilden visar nr. 15 som tilldelats Ola Åhlander. Foto: O. Åhlander.

3. Fagersta Akvarieförenings nålmärke från senare delen av 1970-talet formgavs av medlemmen Christer Nyman. D=15 mm. Foto: M. Lundberg.

4. Göteborgs Akvarieförening. D=18 mm. Foto: M. Lundberg.

5. Haninge Akvarieförenings nålmärke, som togs fram 1972, föreställer en generell killie. D=15 mm. Foto: M. Lundberg.

6. Linköpings Akvarieförenings nålmärke i koppar och grön emalj togs fram 1968 och föreställer en scalare. Tillverkat av Sporrang & Co, Stockholm. D=15 mm. Foto: M. Lundberg.

7. Linköpings Akvarieförening tog även fram ett förtjänstmärke med guldfärgad lagerkrans. Det avbildade märket har tilldelats Wilhelm Lubkowitz. Wilhelm var redaktör för Cikliet under åren 2012–2015. 25 x 21 mm. Foto: W. Lubkowitz.

13. Spånga Akvarieförenings nålmärke föreställer en palett-ciklid (*Pelvicachromis* sp.) och en killie (*Aphyosemion* sp.). D=20 mm. Foto: M. Lundberg.

8. En senare modell av Linköpings Akvarieförenings nålmärke, nu med guldfärgad metall. Tillverkad av Per Edberg AB, Stockholm. D=15 mm. Foto: E. Åhlander.

9. Lundby Akvarieförenings märke föreställer en kilfläcksräbora (*Trigonostigma heteromorpha*). 17 x 11 mm. Foto: K. Nilsson.

12. Mölndals Akvariesällskaps nålmärke föreställer två stiliserade scalare. D=16 mm. Foto: M. Lundberg.

30. Akvarievännerna i Borås nålmärke ska troligen föreställa en stiliserad scalare. Datumet på nålen, 22 februari 1934, anger när föreningen grundades. Märket är dock av betydligt senare datum. D=17 mm. Foto: M. Lundberg.

10. Malmö Akvarieförenings nålmärke föreställer en bilbukfisk. Till vänster ett äldre märke i silverfärg som tillverkades strax efter andra världskriget (1945–1950). Till höger det nyare märket i bronsfärg som tillverkades på 1990-talet. 20 x 12 mm. Foto: A. Palmqvist.

11. Mölndals Akvarieförenings nålmärke (vänster) föreställer en mosaikgurami (*Trichopodus leeri*). Även ett förtjänstmärke togs fram (höger). D=17 mm (utstickande delar ej medtagna) respektive D=25 mm. Foto: J.-E. Larsson-Rubenowitz.

1933–1) och resultatet skulle presenteras längre fram. Allt rann dock ut i sanden. 1945 började tidskriften Akvariet saluföra ett allmänt riksmärke i form av en scalare i förgylld metall framför en ring med bladornament (bild 20 vänster) (Akvariet 1945–4). Detta var tänkt att användas av medlemmar i föreningar som inte hade egna nålmärken och bidra till samhörigheten mellan akvarievänner. Dessutom togs ett hedersmärke fram, en likadan nål men med botten i djupblå emalj (bild 20 mitten), avsett att utdelas av föreningar till personer som gagnat verksamheten inom föreningen eller inom hobbyn över huvud taget. Priset var 1:60 respektive 2 kronor. Sveriges Akvarieföreningars Riksförbund (SARF) bildades 1946 (Akvariet 1947–1) och har sedan dess ansvarat för märkesdistributionen. 1956 togs ett nytt, något större hedersmärke med blå botten fram (bild 20 höger) som ersatte det tidigare, priset för detta var 4 kronor. Samtidigt togs ett hedersmärke med botten i röd emalj fram avsett att delas ut av Riksförbundets styrelse till särskilt förtjänsta personer (Akvariet 1956–3). Under året 1963 (Akvariet 1963–10) instiftade SARF det gröna förtjänstmärket som utdelas av förbundsstyrelsen. Därefter utökades skaran för att slutligen bestå av förtjänstmärken i graderna Lilla Blå Märket, Stora Blå Märket, Gröna Märket, Bruna Märket och Röda Märket (bild 21, 22 och 23). I samband med det togs hedersmärket med blå botten bort medan det allmänna riksmärket annonserades i tidskriften Akvariet fram till och med 1978 (Akvariet 1978–1) och kallades då ”den gyllene scalaren”. SARF:s förtjänstmärken delas fortfarande ut till akvarister som utmärkt sig inom akvariehobbyn. Kriterierna för hur de olika graderna av SARF:s förtjänstmärken delas ut finns att läsa i SARF-Aktuellt (2002–2).

SARF:s odlingsnålar

SARF drog igång en odlingskampanj 1980 (Akvariet 1980–6). Jan-Eric Larsson-Rubenowitz tog initiativ till att det skulle tas fram odlingsnålar och Sven O. Kullander ritade förlagan som föreställer ett generellt fiskyngel. Beroende på vilken art man lyckades odla fick man rätt att bära en odlingsnål i brons, silver, guld eller elit (bild 24 och 25). Av odlingsnålen i valören elit har endast fem stycken delats ut (Akvariet 1997–8; T. Lundström personligt meddelande; SARF-Aktuellt 2002–4), två till Tyrone Lundström för odling av pilnåbb (*Macrogynatus circumcinctus*) och eldstjärt (*Labeo bicolor*), ett till Sven Fornbäck som lyckades föröka altumsclare (*Pterophyllum altum*), ett till Helmut

Pinter för avel av dvärgbotia (*Ambastai sidthimunki*) och ett till Kimmo Favorin som odlade black ghost (*Apterionotus albifrons*). Odlingskampanjen har haft paus några år men kommer nu åter att tas upp och odlingsnålar är desamma.

Akvariets Oscar

Akvariets Oscar instiftades av tidskriften Akvariets redaktör Gunnar Lundin 1966 för att celebrera tidskriftens 40-årsdag. Samtidigt var det ett sätt att premiera flitiga och kunniga skribenter i tidskriften. Akvariets Oscar utdelas sedan dess varje år till en akvarist som gjort en betydande insats inom akvariehobbyn. Från början utdelades den av tidskriften, men numera av Riksförbundet (SARF). Akvariets Oscar bestod av en porslinstallrik med motiv av påfågelscikliden (*Astronotus ocellatus*), även kallad ”Oscar”, målad av den danska konstnärinnan Ulla Lind Villumsen fram till och med 2009, då Erik Åhlander fick den sista tallriken. Med tallriken följde också ett nålmärke av porslin (bild 26 och 27) i form av en handmålad påfågelsciklid att fästa på rockslaget. Eftersom de är handmålade är varje märke unikt. Vi har inte lyckats få fram när det första Oscars-nålmärket delades ut, kanske fanns det redan från början, men det sista fick Ronny Lundkvist 2008. Efter att porslinstallrikarna tagit slut premierades Akvariets Oscar-mottagarna 2010 och 2011 med unika tavlor föreställande påfågelsciklider. Sedan 2012 har Akvariets Oscar utgjorts av en etsning av konstnären Svenerik Jacobsson, även den med en påfågelsciklid som motiv.

Motivval

Ciklider är uppenbart populära motiv för akvarieföreningars nålmärken. Av de 38 olika nålmärken vi hittills funnit har ciklider avbildats på 20 märken (53 %). Den populäraste cikliden är utan tvekan scalaren som återfinns på 17 märken (45 %). Starkt bidragande till detta är naturligtvis att SARF har scalaren som sin symbol. De återstående tre ciklidmärkena visar malawicikliden *Melanochromis auratus* (Nordiska Ciklidsällskapet, bild 1), påfågelscikliden (*Astronotus ocellatus*) (Akvariets Oscar, bild 26 och 27) samt en palettciklid (*Pelvicachromis* sp.) (Spånga Akvarieförening, bild 13). 17 nålmärken avbildar icke-ciklider eller icke identifierbara fiskar. Ett märke (Sällskapet Poecilia, bild 19) avbildar en symbol som inte är en fisk.

Svenska nålmärkestillverkare

Som vi inledningsvis antytt är inte föreningensnålar en lika stor produkt som de

en gång var. I Sverige finns idag i princip bara två aktiva företag kvar som tillverkar märkesnålar: Sporrong som med sina 354 år är störst och äldst, även om namnet ”bara” är från 1842, och Svenska Medalj grundat 1972, som är mindre, men senare har tagit över maskiner och medaljtillverkning från numera nedlagda företaget AB Myntverket, i sin tur med rötter i ämbetsverk från det sena 1500-talet, så nålar har verkligen traditioner.

Tack till

Många har hjälpt oss att hitta gamla föreningsnålar samt bidragit med fotografier och uppgifter om nålarnas formgivning, ålder med mera. Stort tack till Bengt Wallstenius (Spånga AF), Lars Olof Omfors (Stockholms AF), Wilhelm Lubkowitz och Lars Monell (Linköpings AF), Kjell Nilsson (Göteborgs AF), Ola Åhlander (Bollmora AK), Jan-Eric Larsson-Rubenowitz (Mölnåls AF), Michael Borchers (Södertälje AF), Bernd Dinse och Tyrone Lundström (Haninge AF), Christina Jacobsson (Koi Club Sweden), Andreas Palmqvist (Malmö AF), Christer Norberg (Fagersta Akvarieförening), Göran Eklund (Carlskrona AF), Kim Persson (Kalmar AF), Jerry Gustavsson (Karlskoga AF), Mattias Wacker (SARF-styrelsen) och Mikael Eliasson (Akvarievännerna i Borås). Flera av klubbarna som anges finns tyvärr inte längre. Jan-Peter Byström på Sporrong hjälpte oss med information om nålar i allmänhet.

Har du mer information om nålmärken kontakta gärna Mikael på e-post: mikael_lundberg@yahoo.com.

Text

Mikael Lundberg

Text

Erik Åhlander

14. Solna Akvarieklubb's nålmärke föreställer en läppgurami (*Trichogaster labiosa*). 15 x 11 mm. Foto: M. Lundberg.

15. Stockholms Akvarieförening, motivet består av bokstäverna SAF som formar en scalare. Tillverkad av Svenska emaljarbeten. 10 x 10 mm. Foto: M. Lundberg.

16. Södertälje Akvarieförenings nålmärke är formgivet av Michael Borchers som vann föreningens tävling om ett nytt föreningsblem 1977. Nålen togs sedan fram år 1978 och föreställer en slöjkampfisk (*Betta splendens*). D=25,5 mm (utstickande delar ej medtagna). Foto: E. Åhlander.

17. Uppsala Akvarieförenings moderna märke består av bokstäverna UAF som formar en scalare. D=25 mm. Foto: M. Lundberg.

18. Koi Club Swedens snygga nål togs fram 2008 i samband med att föreningen fyllde tio år. Design av föreningens styrelse. 20 x 14 mm. Foto: M. Lundberg.

19. Sällskapet Poecilias nål. 17 x 17 mm. Foto: J.-E. Larsson-Rubenowitz.

20. 1945 började tidskriften Akvariet saluföra riksmärket (vänster) tillverkat av Agerströms och hedersmärket (mitten) för att bidra till samhörigheten mellan akvarister i alla akvarieföreningar. Hedersmärket delades ut till dem som speciellt gagnat föreningen och hobbyn. Båda D=11 mm (utstickande delar ej medtagna). 1956 togs det nya något större hedersmärket (höger) fram som fick ersätta det gamla. D=15 mm (utstickande delar ej medtagna). Foto: M. Lundberg.

21. SARF:s förtjänstmärke i graden Lilla Blå Märket. Det avbildade märket har tilldelats Andreas Palmqvist. D=15 mm (utstickande delar ej medtagna). Foto: A. Palmqvist.

23. SARF:s förtjänstmärke i graden Gröna Märket. Det avbildade märket har tilldelats Andreas Palmqvist. D=20 mm. Foto: A. Palmqvist.

22. SARF:s förtjänstmärke i graderna Stora Blå Märket (vänster), Bruna Märket (mitten) båda D=20 mm och Röda Märket (höger) D=15 mm (utstickande delar ej medtagna). Alla tre tillhörande Jan-Eric Larsson-Rubenowitz. Foto: J.-E. Larsson-Rubenowitz.

24. Odlingssälar i valörerna brons, silver och guld. Föreställer ett generellt fiskyngel, formgivna av Sven O. Kullander. Tillverkad av Formo. 19 x 11 mm. Foto: M. Wacker.

25. Odlingssälar i valören elit, D=27 mm. Den avbildade nålen har tilldelats Tyrone Lundström för odling av pilnåbben *Macrogathus circumcinctus*. Foto: T. Lundström.

26. Akvariets Oscar nål tilldelad Jan-Eric Larsson-Rubenowitz 1984. Motiv är handmålat på en porslinsknapp. Eftersom de är handmålade är alla olika, jämför med märket till höger. D=23 mm. Foto: J.-E. Larsson-Rubenowitz.

27. Akvariets Oscar nål tilldelad Kjell Fohrman 2001. Kjell var Nordiska Ciklidsällskapets ordförande under åren 2000-2003 och redaktör för Ciklidbladet 2001-2003. D=22 mm. Foto: K. Fohrman.

28. Dessa två märken kan möjligen höra till svenska akvarieföreningar. Vi har dock inte lyckats identifiera vilka. Om någon av läsarna känner igen dessa märken ber vi er höra av er till oss. Märket till höger är tillverkat av Sporrang & Co i Stockholm. D=19 mm respektive 16 x 18 mm. Foto: M. Lundberg.

29. Trots att det inte är en svensk akvarieförening kan vi inte låta bli att visa det vackra nålmärket från British Cichlid Association föreställande tanganyikacikliden *Julidochromis ornatus*. 29 x 19 mm. Foto: E. Åhlander.

Fånga dina egna malawiciklider

Att stå och beskåda sina malawiciklider är både roligt och underhållande, men att beskåda sina egenfångade malawiciklider är en högst obeskrivlig känsla! Processen från att se fisken i sjön till att ha den simmande i akvariet är lång, påfrestande, stressande, osäker och kostsam.

Hur går det till?

Att fånga malawiciklider är en hel del teknik och det ser betydligt enklare ut än vad det är! Innan vår resa hade jag tittat genom hela Morten Skov Jensens youtu-

bekanal och sett hur han fångar och tänkte att jag hade koll på hur det gick till. Men jag hade helt fel, det märkte jag på första dyket. Tekniken hade jag inte kläm på och det kändes som att fiskarna kunde simma rakt igenom nätet. Att få med några fiskar hem kändes där och då som en omöjlighet!

Utrustning

Utrustningen som krävs utöver komplett dykutrustning är ett fångstnät som är fyra till fem meter långt och två meter högt med cirka 1x1 cm stora maskor. Nertill finns det tyngder och upptill finns det flöten som gör att nätet håller sig stående i vattnet. Utöver det behövs även en cylinderformad nätkasse att förvara fiskarna i.

Fånga

Det är dags att hoppa i vattnet och börja fånga malawiciklider! Men när du hoppar i vattnet glömmer du allt som hade med din plan att göra. Var du än tittar ser du fantastiskt vackra ciklider som fullkomligt lyser i solljuset! Plötsligt är det en som fångar din uppmärksamhet lite extra!

Normalt är cikliderna inte speciellt rädda för dig och kan simma förbi relativt obrydda, men om du börjar simma rakt mot dem är de borta innan du hinner blinka. Det gäller därför att överlista dem och inte framstå som ett hot. Carsten Jensen Gissel lärde mig att du aldrig ska titta fisken du vill fånga i ögonen eller

Maingano Island.

Maingano Island.

Maingano Island.

Fisken kommer upp från dekomprimering till båten.

Fångar fisken i nätet.

Lägger ut nätet som ett "J".

Fisk som dekomprimeras på cirka 5 meter.

Får syn på fisken jag vill fånga.

Stoppar fisken i nätkassen.

Nätkassarna tas upp i båten.

Nätkassarna med fiskarna i är i plastbaljor när vi åker från fångstplatsen.

En MC-hane av *Metriaclima zebra*, Maingano Island på fångststationen.

På väg tillbaka till fångststationen.

Fisken packas i påsar vid Nkhata Harbour.

Emmanuel (fångstman på SMG), Steve (fiskskötare på SMG), Dickson (fångstman på SMG) och Alexander (fångstman på SMG) packar fisken vi har fångat.

Dickson packar fisk.

Carsten planerar vilka fiskar som ska packas i vilka lådor när de ska skickas till Europa.

Fisken packas in i vår minibuss för 7 till 8 timmars transport till fångststationen.

fästa blicken på den. Den kommer då att uppfatta färan och fly för att gömma sig. Det handlar alltså inte bara om teknik utan även om psykologi när man ska fånga malawiciklider. Det gäller alltså verkligen att hålla tungan rätt i mun!

Fångstteknik

Tekniken är att börja sätta ut nätet cirka två meter framför och två meter bredvid fisken du vill fånga. Sedan simmar du med andra änden av nätet rakt fram så att du passerar fisken med en och en halv till två meters avstånd till nätet. Detta kommer innebära att fisken står och tittar på dig medan du simmar förbi. Därefter gäller det att simma i en båge åt fiskens håll och försöka komma på andra sidan om fisken. Du ska alltså simma som ett "J" runt fisken och försöka fösa in den i böjen så att den inte kan välja någon annan väg än att simma in i nätet. Eftersom maskorna är små fastnar fisken normalt inte i nätet, utan du måste antingen underifrån eller från sidan få ett varv nät om fisken så att den inte kan fly. Därefter gäller det att med största försiktighet plocka ut fisken från nätet med händerna för att undvika eventuella skador på fisken. När du väl har fisken i händerna öppnar du blixtlåset till den cylinderformade nätkassen, stoppar ner handen och släpper ut fisken, sedan tar du försiktigt ut handen och låser dragkedjan igen. Nu har du fångat din första malawiciklid!! Men vägen till akvariet är fortfarande lång.

Om fisken blivit fångad på fem meters djup eller grundare går det att ta upp den ur vattnet hyfsat omgående. Men om den blivit fångad på djupare än fem meter måste den dekomprimeras genom att flyttas upp cirka fem meter per dygn. Detta görs genom att fästa en lina på botten

med en boj som sträcker sig upp mot ytan. Tar du upp fisken snabbare finns det risk för att den "poppar", vilket innebär att det blir ett övertryck i simblåsan och fisken blir svullen om magen, tappar simförmågan och flyter upp till ytan. Det kommer därför att ta fyra till fem dagar att få en fisk fångad på 25 meters djup upp till ytan.

När fiskarna väl kommer upp till ytan och upp i båten står det plastbaljor fyllda med vatten som fisken förvaras i under transport. För att inte fisken ska ta skada gäller det att vattnet är fräscht, därför byts 50 till 70 % av vattnet varje timme. Om slutdestinationen inte är fångststationen utan en hamn eller liknande, förvaras fisken i cylinderformade nätkassar som sitter fast i en boj vid vattenytan. Dagen efter packas fiskarna i plastpåsar och körs sedan med minibuss till fångststationen. Transporten kan dessutom börja först när solen går ner, annars är risken överhängande att fisken blir kokt i påsarna. Vår tur från Nkhata Bay till Kambiri Point (fångststationen) tog sju till åtta timmar i minibuss.

Fångststationen

Väl framme på fångststationen packas fiskarna upp från påsarna eller plastbaljan och läggs i sina akvarier. De får nu även diverse mediciner för att undvika eventuella infektioner och svampangrepp som kan uppkomma på grund av stress och slagsmål under transporten. Normalt går fiskarna i akvarierna i tre dagar och flyttas sedan ut till dammarna där de går tills de ska exporteras.

Transport

När det är dags för fiskarna att skickas packas de strax innan midnatt och körs sedan till flygplatsen tidigt på morgonen. Vid lunchtid lämnar flyget Malawi och

Möter upp Carsten som kommer med fisken från Bryssel.

är framme i Etiopien cirka sex timmar senare. Där byter de flyg och är slutligen framme i Bryssel tidigt följande morgon. I Bryssel krävs det en del administrativt arbete i form av tillstånd och liknande, vilket tar några timmar. Sedan väntar en lång tur från Bryssel upp till Köge, där jag hämtade upp mina fiskar hos Carsten och sedan körde vidare till Sverige. Från att de packades till att jag började acklimatisera dem tog det cirka 48 timmar.

Inkoppning

Eftersom det är afrikanskt vatten i påsarna är det väldigt viktigt att det vattnet inte kommer i kontakt med vattnet i ditt akvarium, kolerabakterierna kan orsaka många otrevliga sjukdomar. Fisken hålls därför ut i plastbaljor där vatten från akvariet droppar genom en tunn slang. När baljan blir full töms den på det mesta vattnet och processen upprepas två till tre gånger innan fisken är klar att flyttas till akvariet.

Redo för inkoppling.

Fisken som jag fångat på de tidigare bilderna.

Första tiden i akvariet

Ny vildfångad fisk är väldigt känslig och stressad, det är därför viktigt att hålla arterna för sig eller med fiskar från samma import. Att hålla dem med ingångna fiskar kan ställa till med problem, då de har olika krav på mat samt att det kan bli ytterligare en stressfaktor att blanda dem. När fisken fått lugna ner sig några dagar kan man försiktigt börja mata med krossat grönt foder och bör fortsätta med det tills fisken vant sig vid akvariemiljön. De första två till tre månaderna är den mest kritiska perioden för fiskarna. De är ofta något tunna när de ankommer och det är frestande att mata så att de lägger på sig lite. Men i takt med att fisken vänjer sig vid akvariemiljön kommer även ämnesom-sättningen att minska markant, eftersom fisken inte längre gör av med lika mycket energi som i sjön. Matar man på för mycket i det kritiska stadiet kommer bukvattnensot som ett brev på posten.

Resan var planerad och organiserad av Carsten Jensen Gissel som har varit i Malawi ett 40-tal gånger sedan 1996. Han organiserar sina malawisafarier så att entusiaster har möjlighet att få dyka i Malawisjön och skapa oförlömliga minnen.

Stort tack till hela gruppen för en fantastisk och oförlömlig resa till Malawi, jag hoppas på många fler!

Akvariet hemma hos mig med egenfångad fisk.

Metriaclima zebra-hanen blir vackrare för varje dag.

Första tugget.

Text och foto
Oliver Holmström

<https://akvariebutikken.dk>

FORSIDE | FAQ | HANDELSVILKÅR | VIRKSOMHEDSOPLYSNINGER | ADRESSE / ÅBNINGSTIDER / KONTAKT OS.

Akvarie Butikken
AKVARIEUDSTYR TIL LAVE PRISER

Indtast søgning

Dette er vores varekatalog og det er ikke muligt at bestille vare her. De fleste vare er på lager i butikken på Vallensbækvej.

UGENS TILBUD
Ligets udvalgte tilbud

Bemærk vi sender ikke varer

FØLG OS PÅ FACEBOOK
Få senest nyheder først

Kategorier

- Akvarier / Borde
- Baggrunde
- Bakteriestart/filtestart
- Belysning
- CO2 anlæg & tilbehør
- Dekoration og bundlag
- Oliv tilbehør
- Filtermateriale
- Filtere
- Fisk
- Fangst og transport udstyr
- Foder
- Fodesautomater
- Luftpumper
- Luftpumpe tilbehør
- Omvendt Osmose
- Opdræts udstyr og foder til yngel
- Planter
- Plantegødning
- Doseringspumper og tilbehør til planter
- Planteværktøj
- Powerhead / Streamere/ Akvariepumper
- Rengøring/Algeskrabere/ Algemagnet/slamsugere/ Slangerensere
- Reserve dele
- Slanger, rør, fittings
- Snegle / orme/fælde- middel
- Testudstyr - Måleudstyr
- UV-C filtre og pære
- Vandplejemidler
- Varmelegemer/Termostater/ kølere

VELKOMMEN TIL AKVARIEBUTIKKEN - HER FINDER DU VORES SORTIMENT.

Her i butikken finder du et kæmpe stort udvalg i flotte akvariefisk. Kig forbi butikken med fisk, foder og godt grej til faste lave priser. Se vores film om butikken. Klik her.

NYHEDER & TILBUD

TILBUD

Corydoras aeneus - Orange venezuela

NYHEDER

Blau Mist Maker

TILBUD

TILBUD **TILBUD** **TILBUD** **TILBUD**

JBL ProCristal UV-C 18W Compact JBL ProCristal UV-C 5W Compact JBL ProCristal UV-C 11W Compact WiFi Alarm - Temperatur alarm

Gillade du Ciklidbladet?

1. Exklusiv tillgång till Ciklidbladet

Som medlem får du fyra nummer per år av föreningens medlemstidning, Ciklidbladet. Varje nummer är packat med minst 48 sidor och cirka 100 foton. Tidskriften är inte bara informativ och underhållande, utan också en utmärkt källa för att hålla sig uppdaterad inom ciklidvärlden.

2. Rabatter på akvarieprodukter

Som NCS-medlem får du rabatter i flera av Nordens bästa ciklidaffärer. Dessa rabatter kan du utnyttja både i fysiska butiker och online, vilket gör ditt ciklidintresse mer ekonomiskt hållbart.

3. En omfattande och informativ hemsida

NCS hemsida, www.ciklid.org, är en av de mest omfattande källorna för information om ciklider på internet. Som medlem får du tillgång till exklusiva delar av webbplatsen, som ytterligare berikar din hobby.

4. Digitalt medlemskort för enkel användning

Du får ett digitalt medlemskort som kan skrivas ut eller visas direkt i din mobil. Detta kort är viktigt för att utnyttja medlemsrabatterna och för att delta i tävlingar och omröstningar.

5. Stipendier för ciklidprojekt

NCS erbjuder stipendier till medlemmar som driver projekt som främjar kunskapen om ciklider, deras beteende och bevarandet av dem i deras naturliga miljö.

6. Flera medlemskapsalternativ

Det finns olika medlemsavgifter beroende på dina behov inklusive rabatter för ungdomar, seniorer och familjer.

7. Möjligheten att påverka och delta

Som medlem i NCS får du möjligheten att delta i tävlingar och omröstningar, vilket ger en känsla av gemenskap och möjligheten att bidra till ciklidhobbys framtid.

Så går du med

Att bli medlem är enkelt. Gå till NCS hemsida, www.ciklid.org, och välj den medlemskapsnivå som passar dig bäst. Du kan betala medlemsavgiften via flera olika metoder, inklusive plusgiro, kreditkort, Swish, PayPal eller VIPPS. Kom ihåg att inkludera din hemadress i betalningen för att säkerställa att du får alla medlemsförmåner.

Bli en del av NCS idag och fördjupa ditt intresse för ciklider samtidigt som du får tillgång till en värld av resurser, rabatter och en likasinnad gemenskap!

% rabatt!

Annonsör	Gatuadress	Stad	Land	Rabatter
Akvariebutikken	Vallensbækvej 20A	Brøndby	DK	10% rabatt på fisk och foder
Neonfisken	Frederikssundsvej 245	Brønshøj-Husum	DK	10% rabatt på fisk
Planteimporten	Valdemarsgade 20	Köpenhamn V	DK	10% rabatt på fisk och växter
Unimati	Paderupvej 24	Randers SV	DK	10% rabatt på fisk
Krizoo Dyresenter	Stokke Ravei 795	Stocke	NO	10% rabatt på fisk, 10% rabatt på tillbehör
Akvarieimporten	Hässleholmsvägen 50	Perstorp	SE	10% rabatt på fisk
Akvarielagret	Lövåsvägen 40	Bromma	SE	10% rabatt på fisk och växter
Akvarietjänst	Kronborgsvägen 4	Malmö	SE	10% rabatt på fisk, växter och tillbehör
Akvarievalvet	Hörngatan 2	Norrköping	SE	10% rabatt på fisk
Akvariumkungen	Röda Rosens Gata 10	Vimmerby	SE	10% rabatt på allt utom akvarier
Aquawarehouse	Regementsgatan 22A	Umeå	SE	10% rabatt
Atlantis zoo	Åvägen 1	Nättraby	SE	10% rabatt på allt utom akvarium
Ciklidshopen	Simrishamnsvägen 23	Tomelilla	SE	10% rabatt på ciklider
Cyberzoo	Ladugårdsvägen 101 D	Trollhättan	SE	10% rabatt på allt utom akvarier
Djurbutikerna	Herkulesvägen 16	Jönköping	SE	15% rabatt på fisk och växter
Dreamfish Kalmar	Smålandsgatan 2a	Kalmar	SE	10% rabatt
Eskilstuna Malawi Hobby	Eddaväggen 9D	Eskilstuna	SE	15% rabatt på allt
Kungälv's Akvarium	Kämpegatan 7	Kungälv	SE	15% rabatt på fisk, foder och tillbehör
Linkan Feed	Nordanvägen 5	Åhus	SE	Gratis frakt vid köp över ett visst belopp
Lustgårdens Zoo	Närjeholmevägen 29B	Eskilstuna	SE	10% rabatt på fisk och tillbehör
Marlenes Zoo	Trollhättevägen 25	Sjuntorp	SE	10% rabatt på all fisk
Nols Akvariehobby	Skolallén 4a	Nol	SE	20% rabatt på fisk
Rolles Akvariecenter	Sandviksgatan 73	Luleå	SE	10% rabatt på fisk
Sandby Ciklidhobby	Vinkelhaken 1c	Sandby	SE	10% rabatt på fisk, 25% rabatt på böcker
Thomas Zoologiska	Västra Rävåsgatan 1	Karlskoga	SE	10% rabatt på fisk och foder
TonysDiskusOdling	Flädervägen 14	Trollhättan	SE	10% rabatt på fisk
Trop Akvariefiskimporten	Uddeholmogatan 1	Göteborg	SE	10% rabatt på fisk
Vellingeblomman Zoo	Falsterbovägen 177-9	Vellinge	SE	10% rabatt på fisk och tillbehör
Vinsta Zoo	Siktgatan 1	Vällingby	SE	15% rabatt på allt utom akvarier
Zoo- kompaniet Arninge	Saluvägen 10	Täby	SE	10% rabatt på fisk
Zoogiganten Jägersro	Jägersrovägen 205	Malmö	SE	10% rabatt på fisk och tillbehör
Zoomarket	Skarphällsgatan 8A	Visby	SE	15% rabatt på fisk och foder
Örebro Akvariefisk	Olofsgatan 23	Örebro	SE	10% rabatt på fisk, foder och växter

Bujurquina vittata. Foto: David Rejdemyhr.
Text: David Rejdemyhr.

Bujurquina vittata

Familj:

Cichlidae

Tidigare vet. namn:

Aequidens paraguayensis, *Acara vittata*,
Aequidens vittatus, *Cychlasoma vittatum*,
Astronotus vittata, *Aequidens vittatus*

Handels- namn:

Randig ciklid,
bandad acara,
Golden Acara,
Acará-pirambocaia

Utbredning:

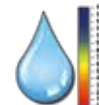
Río Paraguay i Brasilien (Mato Grosso do Sul) och i Paraguay ned till mynningen i Río Paraná; framför allt i flodens huvudfåra och relativt stillastående vatten i angränsande områden. Sällsynt långt från huvudfåran. Även i Río Paraná nära Río Paraguays mynning samt i dammen vid Isla Yacyreta (Lago Aperia).

Temperatur:
23–30 °C

Längd:
12 cm

pH:
5,5–8,5

Akvariestorlek:
Minimum 80 cm & 100 l

Svårighetsgrad:
2

Släktet *Bujurquina* beskrevs av Sven Kullander 1986 för att innefatta alla de arter som tidigare hade kallats *Aequidens vittatus*. Det är arter som i allmänt utseende är varandra lika. Troligen finns det många obeskrivna arter. Texten här handlar om den art som beskrevs först, 1840, av Jacob Heckel, med typlokalen Cuiabá i Matogrosso och en utbredning som ovan. Var den verkliga gränsen mot andra *Bujurquina*-arter går är en öppen fråga.

Naturlig biotop

Bujurquina vittata finns i ett stort område med olika biotoper, men hittas främst i långsamflytande, nära stillastående biotoper såsom sidorna av större rinnande vatten ofta utan högre växtlighet till översvämmade områden med kraftigt bevuxna ytor. Botten kan vara täckt av mängder med grenar och halvt förmultnade löv som bildar mängder med gömställen men även rena sandbottnar. Hårdhet och pH varierar mellan olika områden. Typisk temperatur under en stor del av året är 20 till 30 °C, men den kan under den relativt korta vintern gå ned till 10 till 15 °C längst söderut. I extrema fall där vattnet värms av varma källor har de även

fångats på platser med så hög vattentemperatur som 38 °C, men här kan det röra sig om en annan *Bujurquina*-art.

Arten lever bland annat tillsammans med arter som *Aphyocharax rathbuni*, *Apistogramma borellii* och *A. commbrae*, *Astyanax asuncionensis*, *Crenicichla lepidota*, *Moenkhausia intermedia*, *Otocinclus vittatus*, *Pyrrhulina australis*, *Rineloricaria parva* samt *Serrapinnus kriegi* och *S. piaba*. I norr, i Pantanal/Mato Grosso tillkommer ett flertal arter, bland andra många ciklider.

Föda

Vad arten exakt äter för föda i naturen är oklart, men baserat på andra arter i släktet och hur tarmarna är konstruerade antas den vara omnivor, det vill säga att den äter både växter och insekter, maskar och snäckor. I akvarium äter arten de flesta typer av flingfoder och pellets av de allra minsta storlekarna. Bjud också regelbundet på mygglarver, artemia och annat fryst eller ännu hellre levande foder. Långvarig diet på enbart torrfoder rekommenderas inte.

B. vittata. Foto: David Rejdemyhr.

Beskrivning och könsskillnader

Det är mycket svårt att se skillnad på könen, hanen kan få något skarpare och brantare panna och mer utdragna fenor. Hanarna är också lite större än honorna, vilket syns först när de är halv-vuxna. Hanar blir i akvarium upp till ungefär 12 cm medan honor stannar på 10 cm. Annars är det lämpligt att köpa en grupp på 4 till 8 individer och låta dem para ut.

Akvariemiljö

Liksom för många av de andra arterna i *Bujurquina*-släktet kan vattencirkulationen hållas vid ett minimum om inte helt stillastående men med små men täta vattenbyten. Arten lever oftast i områden med stabila vattenvärden (i motsats till arter från bäckar). Inred akvariet med gott om gömställen och områden där arten kan få utlopp för sitt beteende att rota i bottensedimentet i jakt på föda. Undvik alltför stark belysning då det leder till skygga fiskar som du alltför sällan får se. Är akvariet stort nog kan flera grupper hållas, då krävs också väl separerade områden med förtätade gömställen. Arten är förhållandevis tålig när det gäller olika vattenparametrar. Arten har odlats framgångsrikt i 24-28 grader.

Beteende och lek

Det här är en nyfiken och vacker ciklid som lugnt utforskar även det större akvariet från hörn till hörn. Aggressionen mellan honor kan i för små akvarier leda till mindre skador, men arten är i allmänhet förhållandevis mild mot artfränder. Ett par kan hållas i ett förhållandevis litet akvarium. Flera arter i *Bujurquina*-släktet har observerats gräva ned sig i sand eller bottensediment vid fara. Arten är en biparental, larvofil munruvare. Honan lägger rommen på en slät horisontell yta, exempelvis på en sten som putsats i förväg, men allra helst på ett flyttbart löv som sjunkit till botten. Paret vaktar där äggen tills de kläcks och tar då upp larverna i munnen. Vid fara kan lövet flyttas till ett säkrare ställe eller vändas upp och ned så rommen inte syns. Föräldrarna turas om att munruva ynglen. Saknas flyttbart underlag kan stenar eller

rötter användas. Äggen kläcks efter cirka 2 dagar och efter ytterligare cirka 5 dagar är ynglen frisimmande. Paret försvarar sedan ynglen under lång tid även efter att de är frisimmande genom att ta in dem i munnen vid fara.

Allmänt

Bujurquina vittata skiljer sig från övriga beskrivna arter i släktet då dess främre vertikala linjer är brutna och ej når den horisontella randen som går från huvudet upp mot bakre delen av ryggfenan. De saknar också prickar på huvudet eller så är de väldigt svaga. De har tunna läppar.

Det finns en mycket liknande art från Rio Mamoré-området som ibland anges som en egen obeskriven art; *B. sp.*, Mamoré.

Etymologi - läran om ords språkhistoriska ursprung

Artnamnet kommer från det latinska ordet vittata som betyder randig. Släktnamnet tog S.O. Kullander från det peruanska namnet på fiskarna som var "bujurqui".

Referenser

- Arbour, J. H., Barriga Salazar, R. E., & López-Fernández H. (2014). A new species of *Bujurquina* (Teleostei: Cichlidae) from the Río Danta, Ecuador, with a key to the species in the Genus. *Copeia*, 2014(1), 79-86
- Grad, J. (2012). *Bujurquina vittata*: Ein Schatz aus Paraguay. *Deutsche Cichliden Gesellschaft- Informationen*, 43(11), 255-260
- Heckel, J. J. (1840). Johann Natterers neue Flussfische Brasiliens nach den Beobachtungen und Mittheilungen des Entdeckers beschrieben (Erste Abtheilung, Die Labroiden). *Annalen des Wiener Museums der Naturgeschichte*, 325-471
- Kullander, S. O. (1987). Cichlid fishes from the La Plata Basin. Part VI. Description of a new *Bujurquina* species from Bolivia. *Cybiurn* 11, 195-205
- Kullander, S. O. (1986). *Cichlid Fishes of the Amazon River Drainage of Peru*. Swedish Museum of Natural History.
- Kullander, S. O. (1981). Cichlid fishes from the La Plata basin. Part I. *Collections from Paraguay in the Muséum d'histoire naturelle de Genève. Revue Suisse de Zoologie*, 88, 675-692

Nordiska Ciklidsällskapet

**En förening för dig som
älskar akvarium och
ciklider**

www.ciklid.org

